

REIN MÜLLERSON: Moskvaga läheb tarvis nutti ja kannatust

Paarikümne aasta eest, enne Moskva 1991. aasta augustiputši, palus tollane Eesti välisminister Lennart Meri mul, oma asetäitjal, koostada riigi välispoliitiline kontseptsioon. Koos Jüri Luigega, kes juhtis siis Välisministeeriumi poliitilist osakonda ja on praegu suursaadik NATO juures, hakkasime tegutsema, ent töö jäi paraku lõpetamata. Augustiputš tõi iseseisvuse kätte kiiremini, kui keegi oli lootnud või oodanud.

REIN MÜLLERSON
Tallinna Ülikooli
Õigusakadeemia president,
Keskerakonna saadiku-
kandidaat Kesklinnas, Pirital
ja Lasnamäel

Asusime tegelema hoopis praktiliste probleemidega, nagu diplomaatiliste suhete taastamine ja loomine, kokkulepete sõlmimine jm diplomaatilised ülesanded, mille peale tavaoludes kuluks aastaid, aga mis nüüd tuli kokkurusurudapalavikulistegevust täis kuudesse või isegi nädalatesse. Meil ei jagunud aega kontseptsioonidele, aga üks asi, mille juures minu ja Jüri Luige arvamused lahku läksid, on mulle alatiseks meelde jäänud.

Erinev suhtumine minevikku
Meie vahel jäi püsima üks kontseptuaalne erinevus, mis tulenes meie erinevast suhtumisest minevikku, millele

olime selja pööranud. Tuuma võib kokku võtta nii: suhtumist Nõukogude ideoloogiasse, selle kriitikat võib väljendada kas pelgupaiga otsimisega teistsuguses, vastandlikus (kommunismivastane, nõukogudevastane; mille iganes vastane, mis ei ole selgelt läänemeelne) ideoloogias; või siis jõudmisega vähem ideoloogilisele ja rohkem pragmaatilisele seisukohale.

Teisiti öeldes, Nõukogude ideoloogia eitamine võib kaasa tuua kas pugemise mõne vastandliku ideoloogia rüppe või väljenduda üldse välispoliitika ideoloogilise käsitlemise tõrjumises. Tegin ettepaneku, et Eesti välispoliitika võiks olla vähem ideoloogiline ja teenida riigi pragmaatilisi huve. Jüri Luik arvas, et meie välispoliitika peab olema ideoloogiline, toetuma teatavatele väärtustele ja olema nende teenistuses. Kui mina kutsusin üles pöörama tähelepanu huvidele, siis tema toonitas väärtuste tähtsusta-

mise vajadust meie välispoliitikas.

Loomulikult ei saa välispoliitika kunagi juhendada ainult üksik väärtustest, nagu ei tähenda riiklike huvide pragmaatiline järgimine tingimata, et välispoliitikal pole väärtustega mingit pistmist. Erinevus seisab rõhuasetuses. Mõlemad mõistsime, et näiteks Euroopa Nõukoguga ning hiljem NATO-ga ja Euroopa Liiduga ühinedes peame järgima selliseid printsiipe nagu demokraatia, inimõigused ja turumajandus. Kuid juba siis oli selge, et meil võivad olla suhted ja kaubavahetus ka teiste riikidega, kelle väärtused ei pruugi kokku langeda meie väärtustega.

Kui Barack Obama oli võtnud valitsusohjad üle Bushi administratsioonilt, mille välispoliitika segunesid vabalt Ameerika huvide järgimine ja neokonservatiivne ideoloogia, nentisid Ameerika nimekad rahvusvaheliste suhete eksperdid Daniel Deudney ja G. John Ikenberry elutargalt, et "demokraatlikud riigid peaksid ennast orienteerima tõeliste ja ühiste probleemide pragmaatilisele lahendamisele, mitte keskendumisele ideoloogilistele erinevustele.

Loe edasi lk 6-7!

**AITAB
HINNATÕUSUST!**

1. Rohkem töökohti Saaremaale, mandri - Eestist väiksemad maksud!

2. Madalamad hinnad - langetame toiduainete, ravimite ja toasooja käibemaksu!

3. Saaremaa „sillaraha” eelkõige koolidele, lasteaedadele ja õpetajatele!

**JAANUS
KARILAI**

Keskerakonna esinumber
Läänemaal, Saaremaal ja
Hiiumaal

Nr **648**

Juhtkiri

Homne päev – aitab jamast!

JAANUS KARILAI
Riigikogu Kesksraktsiooni nõunik

Saaremaa on väga lähedal Rootsi riigile. Rootsi paistab maailmas teatavasti silma nii oma eduka majanduse poolest kui ka ühe tubli ma heaoluriigina. Kuigi oleme rootslastele geograafiliselt lähedal, on Reformierakonna juhitud valitsus meid Põhjala heaolust kaugendanud. Piisab kolmest märksõnast – väljaränne, galopeeriv hinnatõus, süvenev tööpuudus –, et nõustuda selle valusa tõega.

Rootslased on uhked oma astmelise tulumaksu, kvaliteetse tervishoiu ja haridussüsteemi üle. Mul on tõesti väga raske mõista, et miks on Reformi-IRL-i valitsus võtnud rahanduses ja halduses eeskujuna Venemaast. Ka Venemaal on nõrgad kohalikud omavalitsused, nii nagu Eestiski. Rootsis on seevastu väga tugevad omavalitsused. Linnapead käivad sirge seljaga ning nende omavalitsused omavad suurt autonoomiat. Uhke rahvas ei virole tööpuuduse ega hinnatõusu kütkeis.

Tõnis Palts pahandab Saaremaa kohalike omavalitsuste juhtidega ja nimetab neid eranditult kõiki, pehmelt öeldes, mitte just kõige ausamateks inimesteks. Olen kuulnud, et samu sõnu on ta tarvitanud ka mandril, igal pool, kus tal on isiklikud huvid. Loodetavasti on Palts ise aususe etalon. Mina tahaksin siiski vähemalt Saaremaa juhte tema valimiseelses erutusel välja paisatud sõnade eest kaitsta. Tegelik probleem on mujal. Nii nagu Venemaalgi, on meie tänane keskvõim ehk valitsus enda kätte krahmanud kogu meepoti ning jaotab raha ja investeeringuid nendele omavalitsustele, kes on keskvalitsusele „meelepärased“. See tähendab kauge-nemist autonoomiast, vabadusest ja sõltumatus-est.

Just saarlased peaksid ajalooliselt olema need, kes ei talu oma turjal kellegi taldu. Mina ei tea, kust tuleb reformierakondlik ülbis kippuda Saaremaa omavalitsusjuhte nii ahistama, et Palts on sunnitud neid lausa korruptantideks nimetama. Lisaks vabaduse suurendamisele peame ka tegelema sotsiaal-majanduslike probleemidega. Eesti hinnatõus on Eurostati andmetel Euroopa Liidus teisel kohal. Miks siis maailmamajandus ainult meil hindu nii kiirelt tõstab?

Lapsevanemate mure on Eesti ühiskonnas liiga suureks paisunud. Toit kallineb ja valitsejad näitavad näpuga maailmamajanduse peale. Toasoe kallineb ja reformistid ütlevad, pisar silmas, et nemad pole süüdi.

Isamaaliit raiskab tuhandeid eurosid, et läbi teleri kuulutada tasuta kõrgharidust, ise aga vähendas riigieelarveliste õppekohtade arvu. Täna ministrid, alustades Ansipist ja lõpetades Tamkiviga, jutlustavad madalatest maksudest ja lubavad nii majandust turgutada, aga nad ei taha üldse rääkida sellest, miks nad

KESKMÕTE:

Eesti ei saa anda enam armuaega senisele südametule poliitikale.

ise tõstsid makse – käibemaks tõusis 18 protsendilt 20-le, ja kohe kallinesid piim ja leib. Toasoe tõusis 5 protsendilt 20-le, palgad pigem langesid, aga isa ja ema pidid laste õppekulude arvelt tasuma rohkem kommunaalkulusid. Raamatute ja õpikute käibemaks tõusis 5 protsendilt 9-le. Tööpuudus hõlmas rohkem kui 100 000 inimest, vaesuspiiril elavaid on üle 200 000. Ja ikka jätkub ülbeid kõrgepalgalisi poliitiku- id, kes ennast imetledes levitavad valet, et kogu Euroopa meid imetleb!

Jah, kui loeme Postimeest või vaatame Kanal2 meelelahutus uudiseid, siis võib tõesti tekkida illusioon, et kõik on hästi. Reformierakonna häälekandja Postimees oli nii jultunud, et aetas n-õ majandusteadlase Andrus Arraku aasta arvamusiidriks. Arrak on epateerinud avalikkuse ees selliste mõtteavaldustega nagu „Vaesus on iseloomuomadus“ ning „Jumala eest, vananevas ühiskonnas lubada pensione tõsta – see on lausa kuritahtlik“.

Te ju näete ise – Reformierakonna tegelik nägu on paljastunud, maskid on lõplikult langenud. Eesti ei saa anda enam armuaega sellisele südametule poliitikale. Eesti ei taha enam käia Venemaa teekonda, kus väliselt on kõik läänelik, aga sisuliselt valitseb potjomkinlus. Valime Põhjala teekonda, see on meie südame tee.

Meil on Eestimaal ka päris oma rootslased. Saarlased sõltub nüüd palju, kas me astume mööda reformierakondlikku Vene teed või suudame uhkelt ja väärikalt sammuda Põhjala radadele. Kohtume 6. märtsil.

nädala nupud

Ratas sõitis läbi kõik Eesti omavalitsused!

Riigikogu aseesimees Jüri Ratas (*pildil*) on Riigikogu praeguse koosseisu nelja aasta jooksul külastanud kõiki 226 Eesti omavalitsust, tutvudes sealsete koolide, lasteaedade, noorsootöö ning hooldekodude ja ettevõtete-ga. 4. veebruaril pani Ratas oma turneele väärika punkti Saaremaal Laimjala vallas.

Ratas märkis, et ta pidas tähtsaks viia end kurssi eluoluga kogu Eestis. Peab ju seadusandja täpselt teadma, kuidas maapiirkondi paremini toetada. „See annab Riigikogus kindlust inimeste ja kohalike omavalitsuste huvide eest seista ja seaduseelnõusid esitada.“

Ratase sõnul tuleb muuta kurssi ning lähtuda põhimõttest, et riik ja kohalik omavalitsus on partnerid, mitte aga alluvussuhtes. „Omavalitsus tähendabki oma valitsemist!“ rõhub Ratas. Eesti riik algab ju küladest, mitte Riigikogu hoonest ja Stenbocki majast. „Mida tugevamad, haldussuutlikumad ja koostöövõimelisemad on kohalikud omavalitsused, seda tugevamad on kogukonnad ja riik tervikuna.“ Kahjuks pole Ratase hinnangul see teadmine valitsuseni jõudnud. Seda kinnitab ka 2011. aasta riigieelarve, kus kohalike omavalitsustega ei ole arvestatud. Esimest korda ei saadud Eesti Omavalitsusliitude Koostöökoogu ja riigi vahelistel eelarve-läbirääkimistel protokollile omavalitsustelt allkirju.

Ratas juhtis tähelepanu, et arvestamata jäetakse Riigikohtu lahend, mille kohaselt peab seadustes olema täpselt kirjeldatud, millised valdadele ja linnadele pandud kohustused on riiklikud ning millised kohalikud. Riiklike kohustuste täitmise kulud tuleb katta riigieelarvest ja kohalikud kulud kohalike eelarvest. Ratas tunnustas omavalitsusi, kes vaatamata keerulisele olukorrale on suutnud oma rahvast toetada.

Laari kohvik rikub reegleid, Edgari kohvik korras

Veebruari alguses Tallinnas Kaarli puisteel avatud Laari kohviku välireklaam on siamaani seadustamata, kuigi Kultuuriväärtuste Amet on nõudnud kohviku avajatelt seaduste järgimist ja paberite kordajamist. Vanalinnas kui muinsuskaitsevööndis on reeglid näiteks uutest siltide jms lisamiseks reeglitega rangelt reglementeeritud. Mart Laar vana ajaloolasena peaks seda ju ise kõige paremini teadma; ning ka poliitikuna võiks ta seadustest kinni pidada. Paraku kohviku saatus näitab, et ta seda ei tee.

Eelmisel nädalal imestas Tallinna Keslinna vanem Aini Härm (*pildil*), miks pole kohvikule kooskõlastusi taotletud. „Mulle jääb see arusaamatuks. Igasugune vanalinna kontaktvööndis asuv välireklaam vajab kooskõlastust muinsuskaitseametist ning linnaosavalitsusest. Tegemist on tavapärase ning vajaliku menetlusega, mille käigus selgitatakse reklaami sobivus linnaruumi ning antakse muinsuskaitse poolt näpunäiteid kujunduse kohasemaks muutmiseks.“

Härm kinnitas samas, et Edgari kohvik Harjumäel taotles välireklaami kooskõlastamist juba mõne nädala eest. Kusjuures esimese kavandi lükkas muinsuskaitse 27. jaanuaril tagasi. Korrigeeritud lahendus laekus õigeaegselt ning nii muinsuskaitse kui ka linnaosavalitsus andsid Edgari kohviku tegutsemiseks kooskõlastuse.

Tallinna linnavalitsuse pressiteate kohaselt ei soovitud Härm spekuloida teemal, mis sunnib Laari kohviku pidajat kehtestatud korda eirama. „Munitsipaalpolitsei menetleb rikkumist, teeb kohvikule ettekirjutuse või määrab karistuse. Vanalinna kontaktvööndis on reeglid reklaami eksponeerimiseks kõigile ühesugused,“ jääb Härm resoluutseks.

Kesknädal palus täiendavat informatsiooni Tallinna Kultuuriväärtuste Ameti muinsuskaitseosakonna peaspetsialistilt Helen Kallastelt, kes veel eile, 8. veebruaril, toimetusele kinnitas, et Laari kohvik ei ole tegevuseks ega siltide ülesriputamiseks luba taotlenud ega üldse mingit kontakti võtnud.

Tule Edgari kohvikusse!

Tallinnas Harjumäe kõlakojas töötab 5. märtsini Edgari kohvik
Avatud iga päev.

Kolmapäevast laupäevani pealelõunati kohvi ja kaeraküpsiste kõrval kultuuriprogramm
Eesti artistidega, huvitavad loengud, õpitoad, ekskursioonid.
Kohtumised Keslinna, Lasnamäe ja Pirita valimisringkonna Keskerakonna
kandidaatidega.

Igal kolmapäeval loositakse küllastajate vahel välja rahva poliitikalehe „Kesknädal“
aastatellimus.

Info www.keskerakond.ee/edgarikohvik

HIIBUSE NÄDAL

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn,
Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717
Toimetajad: 6 274 573
6 274 571
6 274 583

Peatoimetaja :

Urmi Reinde
urmi@kesknadal.ee

Poliitikatoimetaja:

Ivari Vee
ivari@kesknadal.ee

Uudistejuht:

Indrek Veiserik
indrek@kesknadal.ee

Toimetaja:

Tiit Maksim
tiit@kesknadal.ee

Toimetuse käsikirju ei tagasta.
Kesknädalas ilmunud artiklid
väljendavad nende autorite arvamust,
mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Tule koju tagasi, me vajame Sind Eestis!

Keskerakond teeb Eestisse tagasituleku kampaaniat

Keskerakond jätkab Eesti inimeste kojutuleku kampaaniaga "Tule tagasi! Meie vajame Sind Eestis!". Kampaania käigus jagavad kesknõored sadamates, lennu- ja bussijaamades voldikuid, et saada kontakti välismaal tööl käivate kodumaalastega.

Voldikud tutvustavad Keskerakonna kojutulekuseaduse eelnõu ning paluvad interneti teel vastata küsimustele:

- * Miks Sina Eestist lahkusid?
- * Mida peaks Eesti riik tegema, et Sa tagasi tuleksid?
- * Mida Sina lisaksid Keskerakonna algatatud kojutulekuseadusesse?

Kesknõored koguvad kontakte

Erakonna peasekretäri Priit Toobali sõnul tuleb kampaaniat teha, et laiemalt tutvustada Keski esitatud seaduseelnõu ning saada kontakti nendega, kes kodumaal töötamise ja elamise asemel on olnud sunnitud valima teise riigi. "Ootame välismaal töötavalt

teemaga, mis puudutab tuhandeid Eesti peresid. Välismaale tööle minek aitab küll paremini teenida, kuid liiga tihti on tagajärjeks purunenud perekonnad ja üksikasvavad lapsed.

Ministrid ajavad inimesi Eestist ära

Samas on valitsusliidu erakondade ministrid Jürgen Ligi ja Hanno Pevkur (mõlemad Reform; aga sama mõtet on väljendanud ka Juhan Parts IRL-ist) selgesõnaliselt saatnud avalikkusele sõnumi, et inimeste Eestist lahkumine pole mingisugune probleem. Valitsusele ehk ongi parem, kui Eestist ära mindaks – eks lähtutakse loogikast: pole inimest,

„Eesti inimvara raport 2010“ toob välja, et hinnanguliselt elab välismaal ligi 130 tuhat eestlast ning viimastel aastatel on lahkunud aastas 2000 inimest enam kui naasnud. Sotsiaalministeeriumi uuringu tulemustel on 77 tuhat inimest valmis otsekohe Eestist võõrsile lahkuma.

ja elavatelt nõu, mida peaksime tegema, et tahetaks tagasi tulla. Kogutud mõtetest loodame meie kojutulekuseaduse eelnõule täiendusi.“ Toobali sõnul on kesknõored laiali jaganud juba 3000 infovoldikut ja kogunud kontakte. Huvi kampaania vastu suureneb, sest tegemist on ju

pole probleemi.

Keskerakonna meelest on see täiesti vale lähenemine. Iga inimene on Eesti jaoks tähtis – muidu poleks ju Eestil riigina tulevikku. Seepärast annab Keskerakond välismaale lahkunutele võimaluse teha end nähtavaks ning oma õiguste eest võidelda.

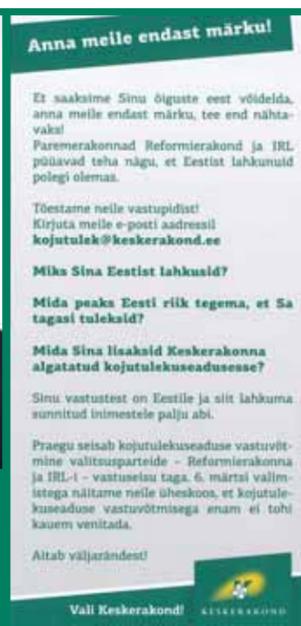

KUTSUB NOORI KOJU: Keskerakonna Kesk-Eesti kandidaat Priit Toobal nr 675.

Valimismeeskond ka Soome

Eestlaste kojutuleku kampaania "Tule tagasi! Meie vajame Sind Eestis!" on laienenud ka Soome, kus kesknõored jagavad infomaterjale laevadel ja Helsingis sadamas. Eestis aga jagatakse voldikuid jätkuvalt lisaks sadamatele ka lennu- ja bussijaamas. Toobali kinnitab, et kampaania on olnud vägagi edukas ning tagasiside andiski idee laiendada tegevust ka Eestist väljapoole.

"Näiteks vedas Tallink Grupp jaanuaris, võrreldes eelmise aastaga, 36% rohkem reisijaid – võib julgelt öelda, et suurenemine on tingitud Soomes tööl käivate inimeste hulgast."

Välismaal õppivad Eesti üliõpilased

OECD haridusstatistika kogumik (*Education at a Glance 2010*). Välismaal põhiõppes õppivate Eesti päritolu tudengite arvud

Riik	2008.a	2007.a
Venemaa	590	558
Ühendkuningriigid	658	533
USA	245	245
Rootsi	237	259
Saksamaa	691	740
Soome	681	664
Taani	220	152
Kokku	4478	4795

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kesknädal küsib: millal võiksime saada samasuguse tabeli ka välismaal töötavate Eesti inimeste kohta? Missugune ministeerium seda temaatikat enda omaks peab? Riigikogu kõnetoolist on üks minister teise järel Keskerakonna selletemalisi küsimusi tõrjunud ja niiviisi kogu teema ebaoluliseks lahterdanud.

Ühe ema kiri

Loen seda kõike ega saa kuidagi asjale pihta. Minu poeg läks Austraaliasse. Ta oli Eestis kooliajal oma vanuseklassis hea sportlane, tegi tiptulemusi. Pidi loobuma, sest meie perel, nagu ka paljudel teistel Eestimaa peredel, kus sirguvad andekad lapsed, ei jätkunud raha tippportlase ülalpidamiseks.

Poiss läks õppima ühte ametikooli, sai eriala ja töötas mõnda aega erialasel töökohal. Pronksiõöl läks abipolitseinikuks ning sai paelahmakaga vastu pead (õnneks kiiver kaitses hullema eest). Tegi erialal oma tööd südamega ja õiglustundega, mida olen püüdnud oma lastele sisendada. Ta sai isegi tänukirja hea töö eest.

2009. aastal asuti kaht ametkonda ühendama. Pojale lükati valge paber ette ja kästi kirjutada lahkumisavaldus. Mitterajutamisel ähvardati mingi paragrahv kaela keerata – et küll midagi ikka leiame! Ja et kui ise lähed, saad puhta poisina minema ja ehk tulevikus võtame isegi tagasi.

Võite ette kujutada nii poja enda kui ka terve meie pere tundeid! Alguses mõtlesime vastu sõdida ja

kohtusse anda ja mida kõike, kuid... Mida? Ei saa ju nagunii edasi töötada vaenulikus õhkkonnas.

Niisiis läkski ta Eestist ära, sest teda, noort tugevat eestikeelset ja eestimeelset meest polnud Eestile tarvis. Nüüd töötab ta Austraalias, tema töötasu seal võrdub riigikogulase töötasuga siin. Elukvaliteet on hoopis midagi muud. Kui küsin, millal tagasi tuled, on vastus alati: „Ma ei tea... Mida ma seal mossis ja tigidas Eestis teen?.. Keskastme ametnike meelevalds... Lasen endale ikka ja jälle „näkku sülitada“. Milleks?..“

Ja nii me ei teagi, kas ta üldse kunagi tagasi tuleb. Kui paljudel noortel on veel sellesarnane kogemus? Mida nad Eestis teevad? On töötud? Virelevad väikese palgaga? Need, kes mujal hakkama saavad, ei tule niipea tagasi, need kes hakkama ei saa seal, ei saa ka siin... Jääb meie olematu sotsiaallabi... Miski on väga valesti siin Eesti riigis.

Lugupidamisega ema Eestimaalt

Terane mõte

"President on juba enne valimisi välja öelnud, et seni kuni Savisaar on Keskerakonna esimees, Keskerakonnal valitsusse asja pole. President võis Savisaare rahaküsimistele oma hinnangu anda, aga kas seejuures oli vaja valimisi invaliidistada? Jalgpalli näitel: kohtunik on ühe meeskonna kaptenile öelnud, et te võite mängus kui tahes palju väravaid lüüa, mina ühtki neist niikuinii ära ei loe. Kas see on jalgpall, mis pärast seda sünnib?"

PEET KASK "Murelik raport demokraatiast"

Postimees-online 6. veebruaril.

Loe blogi

20.aastahiljem.blogspot.com

Juba kolmandat kuud on EPL veebiportaali esiküljel „uudis“ selle kohta, et Anders Tsahkna aitab Hiule uut vanadekodu rajada.

Samas on EPL kirjutanud aastate väitel kümneid lugusid sellesama Tsahkna hämaratest tehingutest avaliku võimu koridorides.

Nüüd esitab leht teda heategijana – raha väljatõmbaja Kredexist vana sõbra Hanno Pevkuri toetusel ja justkui ilma omakasupüüdlikkuseta.

Kas ikka on nii?

www.20aastahiljem.blogspot.com esitab põhjaliku ülevaate ostop-benderlikest tegudest.

Rein Toomla raamat erakondadest

Tartu Ülikooli Kirjastuselt on poodidesse jõudnud Rein Toomla koostatud raamat „Eesti erakonnad 2000-2010“. Kogumik annab ülevaate Eesti erakondade tegevusest viimasel kümnendil.

Käsitletakse parteide arenguid, liikmeskondi ja toetajaskondi, vaadeldakse nende paigutust vasak-parempoolsuse skaalal ning tegevust võimuparteidena. Autor on võrrelnud erakondi nii teiste riikide erakondadega kui ka valdkonna teooriaga.

Huvitavaks teevad faktitiheda materjali olulisemate poliitiliste sündmuste kirjeldused ning arvukad graafikud ja tabelid. Et viimane niisugune ülevaade meie erakondadest ilmus 1999. aastal, on uus kogumik heaks lugemiseks igale poliitikule ja igale valijale.

Andres Kork: Arstiabi rahastamine pole jätkusuutlik

Vikerraadio 2. veebruari saates „Reporteritund“ andis Lääne-Tallinna Keskhaigla kirurgiakliiniku juhataja ja Eesti Arstide Liidu esindaja Andres Kork mõista, et Haigekassa rahastamine sotsiaalmaksust ei ole pikema perioodi vältel enam jätkusuutlik. Ta kahtles, kas erakonnad on ikka piisavalt põhjalikult seda probleemi endile teadvustanud.

„Tegelikult on seis selline, et kui jätkata arstiabi rahastamist 2008. aasta tasemel, katmata inflatsiooni, siis

2013. aastaks oleks kõik reservid läbi,“ ütles Kork. Ta tõi välja asjaolu, et sotsiaalminister Hanno Pevkur on öelnud, et enne 2015. aastat ei hakata tegema plaane, kust leida lisaraha. Kork arvas, et põhiline, mida tahetakse praeguse valitsuskooalitsiooni jätkamise puhul teha, on mahtude kokkutõmbamine kvaliteedi arvel. „Näiliselt räägitakse, et arstiabi kättesaadavus meil paraneb, mis tegelikult ei vasta tõe,“ ütles Kork.

„On olemas kolmik: arstiabi kättesaadavus, rahastamine ja kvaliteet. Meil on vähendatud rahastamist, sõnades aga suurendatud kättesaadavust. See tähendab, et meditsiini ABC järgi kvaliteet peab kukkuma, mis on objektiivne seaduspärasus,“ ütles Kork.

Tema sõnul peame midagi muutma, kui ei taha, et arstiabis midagi hullu ei juhtuks. Kork juhtis tähelepanu sellele, et Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) avaldas möödunud aastal suure uurimuse, kus tulubaasi laiendamiseks soovitati mitmete ettepanekute seas ka kapitalmaksude tõstmist ehk rikkuse maksustamist. „Meie liberaalsed juhid, selle asemel et kasvatada rikkuse maksustamist, on aga otsustanud rikkuse maksustamist vähendada,“ märkis Kork.

Kork peatus Reformierakonna valimisprogrammis oleval ettepanekul kehtestada regressiivne astmeline sotsiaalmaks. Teiste sõnadega, see tähendab sotsiaalmaksule lae kehtestamist, kus kõrgemalt palgalt teatud piirist alates sotsiaalmaksu enam ei pea maksma. „WHO tegi ära sellekohased arvestused, mida see endaga kaasa tooks. Kui see ettepanek läheks käiku, et kahekordselt keskmiselt ei võeta sotsiaalmaksu, siis sotsiaalvaldkond kaotaks 2,26 miljardit krooni aastas,“ ütles Kork. Tema sõnul on Eesti valitud madalate maksude tee niisugune, millega edasi minna ilmselt ei saa.

Edgargate. Psühholoogiline aspekt ja mõju

Pärast Postimehes (16.12.2010) ilmunud artiklit, kus Edgar Savisaar nimetati Venemaa mõjuagendiks, väitis luuretootaja Eerik-Niiles Kross (PM 18.12.2010): „Siiani on selgusetu, kas, kes ja kuhu raha maksis. Vastustest neile küsimustele sõltub ka vastus sellele, kas Savisaar on mõjuagent või mitte.“

ANNE TUURAND
psühholoog

Tallinna Ülikooli Õigusakadeemia president Rein Müllerson leiab (ÕL 13.01.2011), et tänases *Edgargate*'is on rohkem tegu vana-kuradi otsimisega kui tõe väljaselgitamise katsetega. „Seni avaldatud materjalid, mis kuuluvad Savisaare Vene mõjuagendiks, tõstatavad rohkem küsimusi kui annavad vastuseid.“ Ka välismaal resideeriv kolumnist Ahto Lobjakas tõstatas Postimehes avaldatud aramusloos „Saatana advokaat“ mitu küsimust, mis on siiani vastamata. Savisaare-teemalist poleemikat jälgides tundub, et seni antud selgitused on niisama segased, kui see, mida selekti.

Küsimused jäänud, vastused valmis
Postimehe esimese artikli ilmumise päeval oli mõjuagendi-teema pommuudis, mida kordasid ja võimendasid üksteise võidu praktiliselt kõik meediakanalid. End ühiskonnaelu ekspertidena positsioneerinud ajakirjanikud leiutasid „mõjuagendi“ iseloomustamiseks uusi vasteid, nagu „venemeelne kaabakas“, „isamaareetur“ jms. Tõlle asus kommenteerijate ja Kuku raadio „Vox populi“ saatetelevisiooni salaleegion, jagades Tallinna linnapeale ja Eesti suurima erakonna juhile selliseid hinnanguid: sulgi, neetud kommunist, loll, Eesti mahamüüja jms.

Enne õhtu saabumist oli Savisaar peavoolumeedias süüdlaseks tembeldatud. ETV saates „Ringvaade“ oli saatejuht valmis kõike tegema, et mõjuagendi-kuvandit süvendada, ainuüksi mõnitav irve näol ütles sõnadetagi: räägi, mis sa räägid, mõjuagent oled niikuini!
Kanal 2 „Reporteris“ esitati vaatajatele küsimus: „Kas Savisaar kujutab ohtu Eesti julgeolekule?“ Jah-vastuste ülekaal (59%) oli ootuspärane, sest avaliku arvamuse kohtus on intelligentsetel argumentidel nullväärtus. Juba natsi-Saksamaa kurikuulus propaganda-minister Goebbels õpetas, et kõige tõhusamalt saab inimesi mõjutada niisuguste ürgemotsoonide nagu viha, hirm, armastus jmt kaudu. Kui õnnestub üles kütta vihkamine kellegi või millegi vastu, siis inimõistus tavaliselt vaikib.

Vihkamise anatoomia

Vihkamine on primitiivne emotsioon, mis määrgistab kõike, mis inimese meelest ohustavad tema ellujäämist ja tervist. Kui juba olemasolev vaenulikkus on üles puhutud, on inimene häälestatud märkama kõiki eeldatavaid ohu aspekte, isegi kui need on loogiliselt võttes naeruväärsed. Kuna küüditamised ja Stalini muud kohutavad terroriteod on jätnud eesti rahva hinge sügava jälje, on Savisaarele kui Eesti julgeolekuohule osutamiseks ideaalvariant tema ja kõigi nn savisaarlaste vastase vaenu õhutamiseks. Vihkamisel põhinev primitiivne mõtlemine on absurdelt üldistatud, suvalistel seostel põhinev, kategooriaid ja stereotüüpe loov.

Vildaka kausaalsuse puhul püütakse luua põhjuslikke seoseid sündmuse enda ja seda ümbritsevate olukordade vahel. Nii seostatakse Tallinna linnapea Venemaa-visiite alatasa mingisuguste hämarate tehingutega või peaaegu riigireetmise katsetega. 18. jaanuari saates „Rahva teenrid“ väidab üks „rahvateener“ tapva enesekindlusega, et Postimehes avaldatud artikkel ei paljastanud õigupoolest midagi uut, mida rahvas poleks juba 20 aastat niigi teadnud, — meedia olevat sellele kogu aeg vihjanud. Tuleb välja, et Eesti taasiseseisvuse taastamise üks juhtfigure hakkas otsekohe iseseisvusüritust Venemaale tagasi müüma.

Mis sest, et absurd, aga keda see enam huvitab?! Primitiivne mõtlemine on võimeline teisi inimesi kuhjama tohututesse ohukategooriatesse, mis on rajatud sellistele üldistele tunnustele nagu rahvus, rass, religioon, majanduslik staatus jms. Rassist vihkab kõiki mustanahalisi, kõiki juute, kõiki venelasi. Mingei rassi või rahvuse vastasel vaenul on kalduvus pingelistel aegadel üles lahvatada. Paljud ameerikalased olid pärast 11. septembri terrorirünnakut kõigi islamiusuliste suhtes täis kibedat vihkamist, toimus mitmeid nendevastaseid ründeid ja isegi mõrvu. Valitsus pidi kiiresti tegutsema, et irratsionaalset hirmu ja viha maha suruda.

Vihkamine loob „meie—nemad“ stereotüüpreaktsioone, mis vallanduvad uue jõuga, kui poliitikud ja ajakirjanikud seda uue infoga sütitavad. Kukust (raadio mõtlevalle inimesele?) alatihti korratud kaksikjaotus eestimeelsed—venemeelsed ning väited, et ükski eestimeelne kodanik enam ialgi KE-d ei vali, on sotsiaalse viha üleskõitmisel teenistuses. Primitiivne kaksikerisus kaetakse lisaks sõnapaaridega: õige—vale, valged jõud — mustad jõud, moraalne—ebamoraalne, eetiline—ebaetiline, ausad—ebaausad, targad—lollid jne. Lahterdamisel „meie—nemad“ võid ühtlasi täheldada asjassepühendamata ehk „meiede“ kalduvust end teistest paremaks pidada. Meenuvad millegipärast natsid, kes defineerisid aaria ülemrassi teisi rasse halvustades. Nagu näeme, on nende kategooriasse kuulujatel alati negatiivne tähendus: need on vaenlased, kes tuleb hävitada.

Tagajärjed

Kaksikjaotust „meie—nemad“ kasutatakse poliitikas ära mitmel eesmärgil, eeskätt selleks, et võimule saada või võimul püsida. Samas lõhestab see ühiskonda, põhjustab tohutuid lahkavusi, vahel ka verevalamisi. Nagu see juhtus hiljuti USA-s Arizona osariigis, kus vihast hullunud mees haaras püstoli ja tulistas enda arvates „nende“ hulka kuuluvat demokraadist poliitikut, tappes või haavates ühtlasi palju inimesi. Juhtunu põhjusi otsides süüdistab Ameerika ajakirjandus valimisvõitluses osalevaid poliitiku riigis vihkamisõhkonna loomises.

Primitiivne „meie—nemad“ mõtlemine välistab igasuguse mõistliku dialoogi, mis mitme Eesti juhtpoliitiku enda sõnu uskudes paistabki eesmärki olevat. Võimatu on loogiliste argumentidega selgitada, et see on Eesti riigi ja rahva huvides.

Tänaseks on selge, et umbmääraselt Savisaare „venemeelsusele“ osutav poleemika andis isegi paremaid tulemusi, kui poliitoloogid uskuda oskasid. Kui Savisaar andis 5. jaanuaril ajalehes Pealinn selgitusi nn rahaskandaali kohta, esitas Kanal 2 „Reporter“ õhtul vaatajatele küsimuse „Kas te usute Edgar Savisaare juttu?“. Mitteuskujaid oli üle 70 protsendi, kuigi võib päris kindel olla, et suur osa üleriigilistest vastajatest polnud Pealinna lugenudki ning paljudel polnud üldse aimu, millest jutt käib. Jah, tõepoolest, peaaegu kõik, mis inimeste emotsioonidel mängides neile serveeriti, see ka truaalamlilkult alla neelati. Edaspidi saab juba nende põhjamisel osutada rahva enamuse „arvamusele“.

Võib küll loota, et kas või kord juhtub midagi, mis sunnib inimesi kainelt mõtlema ja tegelekkust lahtisilmi hindama, kuid tundub, et see aeg ei tule kunagi.

Toimetusele: A.T. lugu seisib pikemat aega ilme üleriigilise päevalehe toimetuses, kuid jäi avaldamata.

Kolmandik IRL-i tu

Eesti poliitikat ei ohusta Venemaalt väidetavalt annetuste küsimine, vaid partei pangakontole laekunud annetuste avalikustamata jätmine. Isamaa ja Res Publica Liit on auditeeritud majandusaasta aruannete järgi saanud kaks aastat järjest kuni 36% rohkem sissetulekuid, kui on avalikustatud annetusi ja saadud riigieelarvelist toetust.

VIRGO KRUBE

Erakonnaseaduse 12. paragrahvi järgi saavad erakonna vara ja vahendite allikaks olla üksnes liikmemaksud, saadud eraldised riigieelarvest, füüsiliste isikute annetused ja tulu erakonna varalt. Erakond ei tohi vastu võtta anonüümset ega varjatud annetust. Erakonna poolt saadud annetuste kohta peab erakond registrit oma veebilehel ja andmete õigsuse tagab erakonna juhatus. Siiani on meedias keskendunud annetajate isikute ja annetuste suuruse käsitlemisele ning pole võrreldud erinevatele registritele esitatud andmete samasust.

IRL-i 2008. aasta aruandevalskused

Isamaa ja Res Publica Liit sai 2008. aastal riigieelarvest toetust 16 902 475 krooni. Kui lugeda erakonna 2008. aasta majandusaasta aruannet, siis seal on eraldi reale „Annetused ja toetused“ kirjutatud summa 798 149 krooni ja reale „Liikmemaksud“ 279 063 krooni. Samuti on esinenud „Muud tulud“ summas 2 200 krooni. Erakonna kodulehel avaldatud annetuste registri järgi ei tule kuidagi välja samasugune summa. 2008. aasta I kvartalis saadi 84 annetusega 163 326 krooni, II kvartalis 75

annetusega 183 145 krooni, III kvartalis 61 annetusega 81 145 krooni ja IV kvartalis 86 annetusega 158 241 krooni. Kokku saadi 2008. aastal 306 annetust summas 585 857 krooni, mis on 212 292 krooni või 36,2 protsenti vähem kui majandusaasta aruandes kajastatud summa. Ilmselt ei tea ka maksuametile aruande õigsust kinnitanud 24 eestseisuse liiget, milline neist annetuste summast on õige, aga rohkem kui 36-protsendine erinevus ei saa olla lihtsalt arvestusviga. Tegemist ei saa

olla ka erakonna varalt teenitud või muude tuludega, sest need oleks tulnud kajastada real „Muud tulud“ koos seal mainitud 2 200 krooniga.

IRL-i 2009. aasta aruandevalskused

Isamaa ja Res Publica Liidu 2009. aasta majandusaasta aruandes on saadud annetused ja riigieelarveline toetus kajastatud koos real „Annetused ja toetused“ summas 18 518 227 krooni. Siseminister Marko Pomerantsi käskkirjaga number 151L (03.07.2009) vähendati kõigi erakondade toetusi eelneva aastaga võrreldes ja IRL-ile eraldati ligi miljoni krooni võrra vähem raha (15 903 563 krooni). Erakond sai kodulehe annetusteregistri järgi I kvartalis 77 annetusega 83 042 krooni, II kvartalis 91

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit		2009. a. ma	
Tulemiaruanne (kroonides)			
		2009	2008
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud		214 224	279 063
Annetused ja toetused		18 518 227	17 700 624
Tulu ettevõtlusest		14 890	0
Muud tulud		0	2 200
Kokku tulud		18 747 341	17 981 887
IRL-i 2009. aasta majandusaasta aruande väljavõte. Allikas: Äriregister			

Presidendist peab sa

Kirikuskandaal tõestas järjekordselt vajadust presidendist otsevalimise järele. Keskerakond on aastaid rääkinud, et Eesti Vabariigi presidendist peab valima Eesti rahvas, mitte aga Riigikogus esindatud erakonnad.

MARTIN GASMAN
Keskerakonna Kristiine piirkonna juhatuse liige

Kui rääkida kapo-keeles, siis peab president muutuma Reformierakonna marionetist Eesti rahva mõjuagendiks.

Reformierakonna, IRL-i ja sotside ees pigistab Ilves silma kinni

Mäletame ju kõik, kuidas

Isamaa-nimelise partei löid ja seda ülal pidasid Saksamaa kristlikud demokraadid ning SDE ja Mõõdukate kulud katasid aatekaaslast Rootsis. Ka Res Publica sündis ju suuresti Vene transiidiaari rahadest. Reformierakonna suuranne-taja Maksim Liksutov sai 28. detsembril 2005 justiitsminister Rein Langi ettepanekul peaminister Ansipi otsusega Eesti kodakondsuse „eriteenete“ eest. Muide, tollal koalitsiooni kuulunud Keskerakond oli selle vastu. Mõõda ei saa minna USA raudteekuningast Edward Burkhardtist, kelle sidemeid USA valitsusega Eesti Raudtee erastamise aegu laialt reklaamiti kui Eesti üht täiendavat julgeolekugarantiid. Pange tähele, võimalik seotus CIA-ga oleks justkui julgeolekutagatis, mitte oht Eesti sõltumatusele ja julgeolekule. Burkhardt teatas 2007. aasta

jaanuaris aga avalikult, et Reformierakonna esindaja nõudis tema firmalt miljon eurot (ca 16 miljonit Eesti krooni) pistist. Sama informatsiooni kinnitas siis ka BRS-i teine omanik ja nõukogu liige Guido Sammelselg. See polnud aga piisav teema Postimehele (loe: Reformierakonnale) ega õiguskaitseorganitele. Prokuratuur jõudis juba vaid 5 tunniga järeldusele, et puudub alus kriminaalmenetluse alustamiseks. Raha olevat võib-olla tõepoolest küsitud, aga seda ju ei antud.

Ilves ise välisrahale risti ette ei löö

Kui Ilves sai 2004. aastal valitud Europarlamenti, uuris Õhtuleht, kas ta viibib Eestis nn missiooniga, töötades USA luure ehk siis CIA heaks. Konkreetset vastust sellele küsimusele ei tulnud. CIA juurde tuli presidendivalimistel hiljem tagasi Eesti Ekspress, kus üheselt mõistetav eitus väidetavate sidemete kohta USA luurega taas tulemata jäi. Samas, 2006. aastal vihjati Õhtulehele, et Toomas Hendrik

Iust on varjatud annetused

annetusega 981 381 krooni, III kvartalis 91 annetusega 193 957 krooni ja IV kvartalis 217 annetusega 681 060 krooni. Kogu aasta peale 476 annetusega 1 939 440 krooni. Erakonna aruandes toodud annetuste ja toetuste summast 18 518 227 kroonist riigi eraldatud 15 903 563 krooni lahutamisel peaksime saame annetuste summa 2 614 664 krooni, kuid järjekordselt ei ole see ligilähedanegi annetuste registris avalikustatud 1,9 miljoniga. Nüüd on erinevus juba 675 224 krooni või 34,8 protsenti. Majandusaasta aruandes on eraldi ridadena veel liikmetelt saadud tasud 214 224 krooni, tulu ettevõtlastest 14 890 krooni ja muud tulud 0 krooni. Võib järeldada, et Isamaa ja Res Publica Liitu rahastatakse salajaste annetajate poolt, keda annetuste registris ei avalikustata, kuid kellelt saadud raha ollakse sunnitud kajastama audiitori poolt kontrollitud majandusaasta aruandes, sest muidu ei läheks kokku pangaväljavõtte andmed. Artikli autorile on teada vähemalt 1 taoline annetus, mis ei kajastu IRL-i kodulehel annetuste registris. See tehti 23.09.2009 IRL-i pangakontole 221019741867, erakond seda annetajale tagasi ei kandnud, aga erakonnale jõudmist tõestab maksuametis tulumaakosa tagastamine annetajale.

IRL-i avalikustamata annetused

Isamaa ja Res Publica Liit on jätnud oma kodulehe annetuste

registris avalikustamata 2008. aastal saadud tulusid vähemalt 212 292 krooni ja 2009. aastal 681 060 krooni ulatuses. Kahel aastal järjest 34–36-protsendine erinevus deklareeritud ja majandusaasta aruande järgi saadud tulu vahel ei saa olla arvestusviga, sest vandeaudiitor Linda Haahti on 2009. aasta aruande kinnitanud ja juhtinud tähelepanu vaid kolmeteistkümne miljoniga miinuses olevale netovarale. Ometigi on juhatuse liikmed Siim Kabrits, Peeter Tulviste, Mart Nutt, Madis Kübar, Lauri Vahtre, Ene Ergma, Juhan Parts, Sven Sester, Priit Sibul, Helir-Valdor Seeder, Indrek Raudne, Tõnis Lukas, Tunne-Välde Kelam, Marko Mihkelson, Tõnis Palts, Andres Herkel, Mart Laar, Liisa-Ly Pakosta, Tarmo Kruusimäe, Urmas Reinsalu, Siim Valmar Kiisler, Erki Nool, Ken-Marti Vaher ja Tiit Leier kinnitanud aruandel oma allkirjaga erakonna tulusid summast 18 518 227 krooni, mis pärast riigilt saadud raha 15 903 563 krooni jätab annetusteks 2 614 664 krooni. Erakonna lehel aga on avalikustatud 476 annetust summast 1 939 440 krooni. See ausust deklareeriv erakond peaks avalikustama oma tulude erinevuse põhjuse, sest erakonnale tehtava anonüümse, varjatud või juriidilise isiku annetuste vastuvõtmise eest karistatakse rahalise karistusega.

Võrdlused

Võrdlesin ka teiste Riigikogus esindatud erakondade annetusi ja majandusaasta aruandeid.

Sotsiaaldemokraadidel oli erinevus 2008. aastal 9700 krooni (2,5% annetuste summast) ja 2009. aastal 54 215 krooni (9%). Rahvaliidul oli tulusid annetustest rohkem 2008. aastal 6550 krooni (2%) ja 2009. aastal 5300 krooni (0,6%). Reformierakond avalikustab ainsana annetustega koos ka riigieelarvelise laekumise, liikmemaksud ja pangakonto intressid. Aruande järgi olid nad saanud 2008. aastal 2760 krooni rohkem liikmemaksu ja 117 994 krooni (6,7%) tulu kui näitasid annetuste registri andmed. Järgmisel aastal oli vahe vas-

talt 1225 krooni liikmemaksu ja 215 217 krooni (2,6%), mis 34 miljoni krooni laekumiste korral ei ole väga suur erinevus. Keskerakond avalikustab koos annetused ja liikmemaksud ning neist viimast eraldi teadmata ei saa hinnata ka tulude õiget arvestamist. Need on õigesti arvu- tatud, kui liikmemaksu saadi 2008. aastal 432 743 krooni ja 2009. aastal 681 685 krooni. Eestimaa Roheliste annetusteregister ja aruanne kattus 2008. aasta kohta ja 2009. aastal oli erinevus 529 krooni (0,2 %).

7. veebruaril tuli salajane annetamine jutuks Riigikogus

Lauri Laasi, Keskfraktsiooni liige

Kui natuke dokumentidesse süüvida, siis IRL on majandusaasta aruandes saadud annetuste ja toetustena näidanud sadu tuhandeid kroone suuremat summat, kui nad on avalikustanud oma koduleheküljel. Sellest eraldi on arvestatud veel liikmemaksud ja muud tulud ning riigieelarvest saadud eraldised. Et kas Eesti riigis kontrollitakse, et kõik erakonnale laekunud annetused saaksid korrektselt avalikustatud ja kas on võimalik teha avalikustamata jääv annetus ja millise karistuse antud teo eest, siis annetuse avalikustamata jätmise eest saab erakond?

Justiitsminister Rein Lang

Hea Lauri! Sa tead sama hästi kui minagi, et see ei ole Justiitsministeeriumi pädevus ega justiitsministri pädevus hakata võrdlema erakonna kulusid ja tulusid ja andma hinnangut selle kohta, kas kõik on õigesti siis kodulehekülje peal või majandusaasta aruandes kajastatud. Seadus näeb ette, et erakondade majandusaasta aruandeid auditeeritakse – seda vannutatud audiitorite poolt. Kui audiitor annab oma hinnangu majandusaasta aruandele kas lohakalt või suisa valede andmete alusel või valetab, võib ta litsentsist ilma jääda. Kõige selle üle teostab kontrolli nüüd uue erakonnaseaduse alusel Riigikogu juurde moodustatud komisjon, millel on haldusorganiga õigused. Tuleb pöörduda sinna. Kui teil on kahtlusi, palun väga! Justiitsministeerium nende küsimustega ei tegele.

Sõpruskohtumisel jalgpallis võitis Keskerakond IRL-i 15:4

Tallinnas Kotka staadioni sisehallis 6. veebruaril toimunud jalgpalli sõpruskohtumisel lõi Keskerakonna meeskond IRL-i väravasse 15 palli. IRL vastas nelja tabamusega. Keski väravatesadu jätkus kogu mängu ajal. IRL-i meeskond võitles vapralt, kuid pidi lõpuvile kõlades siiski tunnustama Keskerakonna 15:4 võitu. Mängus osalenud Riigikogu liikme Lauri Laasi sõnul oli mäng vaatamata suurele väravatevahelisele vahelisele. "Loomulikult on meie meeskonnal võidu üle hea meel, kuid kohtumise peamiseks eesmärgiks oli ikkagi propageerida sporti ja tervislikke eluviise. Minu meelest said sellega suurepäraselt hakkama nii Kes kui ka IRL!" 2010. aasta oktoobris mängis Keskerakonna meeskond jalgpallimurul 2:2 viiki sõpruskohtumise Reformierakonnaga.

Austatud Olga Ivanova! Tere, Eesti Ekspressi leheneegrid!

Austatud Olga Ivanova!

Härrasmehena on mul mõttes au visata Teie jalge ette kolm leheneegrit, et öelda, mida ma neist mõtlen.

Teile, leheneegrid, ütlen, et Olga Ivanoval ja minul ei ole enne seda olnud mingeid sidemeid.

Ma ei kuulu ühtegi parteisse. Ei ole kellegi poolt mõjutatud ega kallutatud. Ei ole isegi mitte Olga Ivanova valimisringkonnas. Mind ajendas kirjutama piinlikkus ja häbi, mida Eesti Ekspressi lugejana tunnen.

Peatoimetaja Priit Hõbemägi laskis leheneegrite pealikuna 3. veebruari Ekspressi veergudele Janar Filippovi ja Tarmo Vahteri paskvilli „Miks suhtleb riigikokku pürgiv kaunitar professionaalse kelmiga?“. Selles väidetakse: „Krooniline võlgnik ja varguses kahtlustatav kelm läviv Keskerakonna ridades edukat karjääri tegeva Olga Ivanovaga.“ Artiklis näidati, kuidas Ellenberg on teinud külmi arveid hotellides, taksodes jne, ja jäeti mulje nagu oleks Olga Ivanova teadlik oma tuttava tegevusest.

Mark Ellenbergi kirjeldati kui meest, kes „käitub ülimalt meeldivalt, on kallilt riides ja hästi lõhnastatud“. Teiste sõnadega, mehena, kelles on raske kelmi ära tunda. EE leheneegrid, kui te nuhkisite detailselt, keda ja kuidas Mark Ellenberg eelnevalt petnud on, siis pidi teil tekkima arvamus, et kuna mees on kelm, siis kasutas suller Olga Ivanovat lihtsalt ära. Kui igal mõtleval inimesel see arvamus tekib, siis tekib kahtlus, et ju siis Ekspressis ei tööta mõtlemaid inimesi. Või mõtlemisvõime on küll olemas ja taibati, et kelm kasutas naist ära, aga siis mõeldi, kuidas naist poriga loopida.

Leheneegrid, kuidas te kujutate endale ette Riigikogu saadikukandidaadi või ükskõik kelle kohustuslikku käitumist tuttavaga? Kas iga uue tuttava puhul peab pöörduma politsei poole, et teha tema kohta taustauuringut?

Ju teil on selline komme, et nuhite politsei kaudu kõikide taustad läbi, samas süüdistate süütut inimest, et temal jäi see tegemata. Priit Hõbemägi pidas kunagi blogi, millel oli kõlav pealkiri "MEKA. Meedia. Eetika. Kriitika. Analüüs".

<http://meediaeetika.blogspot.com/> Nüüd on Hõbemäel aeg öelda kirikuõpetaja kombel: käige minu sõnade, mitte minu tegude järgi. Sest temal kui peatoimetajal puuduvad antud juhul nii eetika ja kriitika kui ka analüüs. Mekast sai mõka.

Loopida poriga naist, kes pole mitte milleski süüdi, on alatu ja matslik.

Teie ees, austatud Olga Ivanova, ma vabandan. Need kolm leheneegrit siin ei tunne sellist sõna nagu „vabandan“, nad tunnevad sellist sõna nagu „pasandan“.

Minu vabandan mehena nende eest, sest mitte kõik mehed ei ole sellised.

Leheneegrid, te olete vabad. Hea meelega näeksin, et te oleksite ka toimetusest vabad, aga kahjuks pole see minu teha.

Aksel Kuum, Harju maakond

ama Eesti rahva mõjuagent!

Ilvese presidendikampaaniat toetati USA-st 20 miljoni krooniga. Ameeriklaste jaoks ei ole see suur summa, et saada endale nukk-president üht väikest Eestit juhtima. Selline riigijuhtide ülesostmine USA poolt ja CIA kaudu on tavapärase nähtus näiteks Ladina-Ameerika riikides. Küsimus: kas Eesti soovib olla midagi enam kui Lõuna-Ameerika banaanimariik? Tõllal mingit skandaali sellest ei tehtud ning ajakirjandus ei hakanud uurimagi, kas raha ikka tuli „üle lombi“ ja kuidas ning kui palju saadi. Põhjus oli selge: Ilves on president, ja Neile see sobib. Tundub, et Eesti presidendile sobib ka KGB. Kui Riho Mesilasega töötas Ilves koos raadio „Vaba Euroopa“ päevil, siis üks väidetavatest tegutseb praegugi Ilvese kantselei pressiesindajana. Loomulikult pean silmas Toomas Sildamit. Veel enne Kalle Klandorfi raamatu ilmumist levinud jutud Toomas Sildami KGB mineviku kohta presidenti ei häiri. Ilves on kinnitanud, et usaldab Sildamit täielikult.

Ilvesest on saanud Reformierakonna tankist

President Ilves on tagasivalimise ihas end Reformierakonnast sõltuvusse seadnud, mistõttu ta sekkus ka erakondade valimiseelses poliitvõitlusse. Ilves teab, et kui ta soovib saada presidendiks tagasi valitud, peab ta kuulama just oravapartei sõna. Üks viis, kuidas Reformipartei eesplusspunkte teenida, on loomulikult Keskerakonna ja selle esimehe mudaga loopimine. Ilves üritas lindiskandaali-aegset Lennart Meri järele teha, ent see kukkus tal haledalt läbi, sest Ilvese intellektuaalne võimekus jääb Meri omale kõvasti alla. Kuigi Ilves rääkis ETV-leantud jõulueelses intervjuus põhiseadusest ja eesti rahvast ning sellest, kuidas tema justkui seda kõike kaitsma peab, siis ometigi sülitas ta nii eesti rahva kui ka meie põhiseaduse peale, tehes seda veel ka otsesaates. Inimene, kelle palga ja kelle näitamise avalik-õiguslikus televisioonis me maksame, jätana kinni maksame, ütlev, et

rahva tahe ei maksa midagi, sest tema kui Eesti Vabariigi president, mitte aga Eesti rahvas, seisab Eesti Vabariigi põhiseadusest kõrgemal. Ootamatu oli presidendihärdus jätta Keskerakond valitsusest välja, kui Savisaart hukka ei mõisteta. Ilves näib unustavat, et juhul, kui Keskerakond võidab valimised suurelt ja Ilves ei teegi Savisaarele valitsuse moodustamise ettepanekut, hakkab teda Putiniga võrdlema mitte ainult Eesti rahvas, vaid ka muu maailm. Teatavasti otsustab demokraatlikus riigis valimiste võitja ikkagi rahvas, mitte president, mistõttu on Ilvese ähvardus käsitletav otsese ja selgelt ebademokraatliku sekkumisena parteipoliitikasse. Tuletan siinkohal meelde, et sellised institutsioonid, nagu kaitsepolitsei või president jäävad demokraatlikes riikides valimisprotsessidel päevapoliitikast eemale.

Kirikuskandaal lõi pildi selgeks ka erakonna sees

Uskumatu oli muidugi mõnede

meie oma inimeste reageerimine kirikuskandaalile. Usun, et nemadki on tänaseks aru saanud, et nende käitumine oli ennatlik ja vale. Paraku peame kõik sellest tegema omad järeldused, kes on tõelised keskerakondlased ja kes mitte. Need, kes erakonna esimeest ja sellega ka erakonda reetsid, peavad nüüd tõsiselt järele mõtlema ning usalduse tagasi võitma, kui nad soovivad jätkata meie ühtses meeskonnas.

Kuigi mul on kurb, et meie erakonna esimees pidi oma aega ja närve sellise jaburuse peale raiskama, tuleb tunnistada, et erakonnale ja ka temale endale tuli see skandaal kasuks. Vesi, mis varem oli sogane, sai nüüd märksa selgemaks. Sõprad tunned ikka hädas. Need, kes varem kandsid maske, on nüüd ennast paljastanud. Selles võivad nad süüdistada vaid iseennast. Nagu ütlevad ka Keskerakonna hümnisõnad, on Keskerakond üksmeelne, ja nii peab see ka olema, sest see on olnud meie tugevust juba algusest peale.

Kolmapäeval, 16. veebruaril
Salme Kultuurikeskuses Keskerakonna
KULTUURIKOGU KONVERENTS

Kell 15.00-16.30
Motivatsioonitreening - Marlen Marmor

Kell 17.00-19.00
Konverentsi sõnavõttud:
Edgar Savisaar
Enn Eesmaa
Raivo Palmaru
Rein Müllerson
Rein Ruutsoo
Riho Rõõmus
Katrin Siska jt

Osavõtuks registreeruda andres@keskerakond.ee

Maailm on tunnista

1848. aastal tabas Euroopat revolutsioonide laine, mida võimud suutsid kiirelt vaigistada. Ometi pühkis tol aastal süttinud leek hiljem mitmete põlvkondade jooksul minema suure hulga Lääne-Euroopat valitsenud monarhiaid. Nagu märkis kirjanik Alexis de Tocqueville, oli tol ajastul ühiskond jaotunud kaheks: neid, kel polnud midagi, ühendas kadetus ja neid, kel oli kõik, ühendas kabuhirm.

INDREK VEISERIK
reporter

Kas praegusi ülestõuse Egiptuses, Tuneesias jt moslemiriikides võiks võrrelda 1848. aastal Euroopas toimunudega? Kuigi siin põhjamaal on võimatu tajuda laiemaid protsesse, mis praegu moslemimaailmas aset leiavad, oleks säärase paralleeli tõmbamine igati adekvaatne. Tänapäevaste kommunikatsioonivahendite puhul on ülestõusuline tagajärjed vaid märksa kiiremad tulema.

Kiiret lõppmängu ei tule

On kummastav kuulda erinevate ekspertide arvamusi, kes seostavad praegu Egiptuses valitsevat olukorda üksnes president Hosni Mubarak'i isikuga. Et kui tema kukutatakse, oleks justkui kõik jälle korras. Arvan, et oleks samuti ebatõenäoline seostada rahvaülestõuse moslemiriikides üksnes toiduhindade tõusuga.

Moslemirahvad tunnetavad endas peituvat energiat ja on otsimas oma kohta muutvas maailmas. Mingit kergest lahendust ega kiiret lõppmängu praegustele moslemimaailmas toimuvatele protsessidele oodata pole.

USA ja teiste lääneriikide soov panna Mubarak'i asemele riigipeaks Rahvusvahelise Aatomienergia Agentuuri juht Mohammed El-Baradei, lootes, et sellega probleemid lahenevad, on pentsik. Suurema osa oma elust väljaspool Egiptust elanud El-Baradei sarnaneb riigipeana Eesti presidendi Toomas Hendrik Ilvesega, kes on küll suur aristokraat, kuid pole suuteline mõistma kohaliku rahva hingeelu.

Usun, et moslemid igatsevad tõelist liidrit, kes esindaks neid samuti nagu praegune USA president esindab tervet Läänt. Selline suur juht saab tõusta vaid moslemite endi seast. Kogenud nii vaesust kui ka alandust, mida Lääne poliitika

ja moslemite kokkuleppimatus on põhjustanud, oleks sel inimesel eduks eeldused olemas.

USA varjatud pool

Moslemiriikides toimuvate ülestõusude kohta on meedias viimasel ajal palju kirjutatud. Kahjuks on neis artiklites väga harva esile toodud USA varasemad väärad valikud suhtlemisel moslemiriikidega. Ilma neid valikuid teadmata on aga Egiptuse ülestõusu põhjusi raske mõista. Meediamonitoringu grupi FAIR asutaja Jeff Cohen avaldas *truth-out.org* nimelisel kodulehel suurepärase postituse:

„Oma viimastel eluaastatel seadis Martin Luther King Jr. kahtluse alla USA sõjalised sekkumised Kolmandas Maailmas, mis olid suunatud sealsete progressiivsete liikumiste vastu. Need tähelepanekud panid USA presidenti John F. Kennedyt ütlemä järgmist: „Need, kes muudavad rahumeelsed revolutsioonid võimatuks, muudavad vägivaldsed revolutsioonid vältimatuks.“ Olnuks King elus ja näinuks USA viimase kolme aastakümne välispoliitikat, ütelnuks ta ilmselt: „Need, kes muudavad ilmalikud revolutsioonid võimatuks, muudavad äärmusliku islami revolutsiooni välti-

PALUVAD ABI KÕIGEVAEGEMINUD, ET NEID, KES MUUDAVAD RAHVAVALDSED REVOLUTSIOONID VÄLTIMAALIKU PRESIDENTI HOSNI MUBARAKIT TOETADE

matuks.“

Aastakümneid, alates külma sõja algusest, on USA poliitika islamiriikides olnud suunatud ilmalike, reformistlike ja vasakpoolsete liikumiste mahasurumisele. Alates CIA kavandatud riigipöördest

LINDAKIVI

12. ja 13. VEEBRUAR

VALENTINIPÄEVA LAAT

kell 10.00 - 17.00
Kultuurikeskuses Lindakivi
Sissepääs TASUTA!

ÜLLATUSED ja AUHINNAD kaupluselt
MAXIMA

LEIA SIIT OMA SÕBRALE VÕI KALLIMALE TORE KINGITUS!
TULE MÜÜMA
osalustasu 15 eur / 2 päeva

Laadale registreerimiseks kirjutage meile: maia@lindakivi.ee või helistage 6325 346
Kiirematele parimad kauplemiskohad!

Tartu teated

Teisipäeval, 15. veebruaril kell 16.00 võtavad valijaid vastu (Keskerakonna büroos, Ülikooli 12) linnavolinikud **Jevgenia Lindevaldt ja Natalja Trošina.** Eelregistreerimine tel. 7305915, 53432072

Neljäpäeval, 17. veebruaril kell 13.00 tähistame sõbrapäeva Tiigi Seltsimajas (Tiigi 11).

Esmaspäeval, 21. veebruaril kell 16.00 kohtumine (Raekoja saalis) Tartus Riigikokku kandideerivate erakondade esindajatega.

Neljäpäeval, 24. veebruaril kell 11.00 pidupäeva hommikukohv Keskerakonna büroos.

Laupäeval, 26. veebruaril, kell 13.00 kohtuvad Keskerakonna büroo kohvilauas seeniorid.

TULE SÕBRAPÄEVA KONTSERDILE!

Laupäeval, 12. veebruaril kell 14.00 Tallinna Mustpeade Maja Valges saalis (Pikk tn 26)

Esinevad:
vokaalgrupp Kantaaro, Mati Duo, Tallinna Tehnikaülikooli tantsuansambel Kuljus

Kontserdi korraldab Tallinna Vanavanemate Liit

Müllerson: Kas Eesti välispo

Algus esilehel

Sarnasuste otsimine eelkõige huvide, mitte režiimiteübi põhjal aitab täiendavalt kaasa ebameeldiva antiliberaalse autokraatliku bloki kujunemise vältimisele.”

Eesti on oma välispoliitikas teinud õigesti palju tähtsaid asju, ent peamiselt läänerindel. Ühinemine NATO-ga ja eriti Euroopa Liiduga oli loomulik valik ning meie riik ja valitsus pidi selle nimel nii sisemiselt kui ka väljaspool väga kõvasti vaeva nägema. Ka eurosooniga ühinemine oli õige valik, ehkki võidakse kahtluse alla seada selle ajastus.

Minu rahulolematust ideoloogilise välispoliitikaga, mis seab rahvusvahelises suhtes esiplaanile väärtuste edendamise, seisneb selles, et seda pole võimalik järjekindlalt ja pidevalt ellu viia. Meenutame Robin Cooki nn eetilise välispoliitika läbikukkumist Suurbritannias.

Rahvusvahelises poliitikas kasutatakse liigagi sageli väärtusi huvide maskeerimiseks, kuigi seda teevad enamasti suured ja võimsad, mitte pisikesed riigid. Selline oli näiteks koloniaalperioodi massiline tsiviliseerimismissioon juhtub veel tänagi, et demokraatia edendamise poliitika sellele vaenuilikes kesk-

konnas on naivne või silmakirjalik või lausa mõlemat.

Ehkki avaldused, mida riigid, eriti suured ja võimsad riigid, teevad teatavate väärtuste edendamise huvides või kogu inimkonna nimel tegutsedes, ei pruugi alati olla naivsed või silmakirjalikud, on siiski mõistlik neis kahelda ja püüda mõista, mis peitub nende taga.

Riigi huvid avalikult esikohale

Pragmaatiline välispoliitika ei pea olema tingimata põhimõttevaba. Riigi huvide avalik seadmine esikohale on põhimõteline ja aus välispoliitiline samm ega eelda, et enda huvide kaitsmine käib tingimata liitlaste või naabrite arvel. Väikeriigina ei saa Eesti lubada endale lõbu elada Rumsfeldi maksiimi järgi: mitte koalitsioon ei pea määrama missiooni, vaid missioon peab määrama koalitsiooni.

Meie jaoks on alati olnud selge, millisesse koalitsiooni me tahame kuuluda, ehkki väikeriigina määravad need koalitsioonid enamasti ka meie poliitikat ning meie hääl ei ole kaugeltki nii kaalukas kui ise sooviksime. Kuid koalitsioonidel, kuhu Eesti kuulub, on liikmed, kelle arusaam tänapäeva väljakutsetest ja võimalustest ning nende käsitlemine on üsna erinev. Niisugustel

juhtudel on meie ideoloogiline käsitlus paraku tähendanud, et meie poliitiline eliit on tavaliselt rakendanud riigi poliitika teenistusse, mis iseloomustas George W. Bushi administratsiooni ja mida väljendas asepresident Dick Cheney maailmavaade: mis on hea Halliburtonile, on hea Ameerikale, ja mis on hea Ameerikale, on hea kogu maailmale. Seepärast kirjutas Mart Laar 2009. aasta suvel koos veel mitme endise Ida- ja Kesk-Euroopa liidriga alla hüsteerilise kirja president Obamale, milles teda anuti tugevasti aeglustama nn taaskäivituspoliitikat Venemaaga või sellest üldse loobuma.

Eesti, Gruusia, Venemaa

Vaatame Eesti reaktsiooni Gruusia ja Venemaa sõjale. Sõltumatu faktide tuvastamise missiooni, mida juhtis Heidi Tagliaviani, aruanne tõdes, et kõik pooled (Gruusia, Venemaa ning Lõuna-Osseetia jõud) valmistasid oma tegude või tegevatajätmistega ette vastastatud konflikti ning ühtlasi rikkusid rahvusvahelist õigust. Siiski jõudis aruanne järeldusele, et „avalik vaenutegevus algas Gruusia ulatusliku sõjalise operatsiooniga Tshinvali linna ja selle lähi-

konna vastu ööl vastu 8. augustit 2008”.

Ent Eesti liidritele oli otsekohe ilmselge, kes on agressor – selleks ei olnud neil vaja isegi fakte uurida. See meenutas mulle tugevasti Nõukogude Liidule iseloomulikke samme. 1980. aastate algul tegutses Moskvas

Ideoloogia sunnib püsima endale tugineva poliitika juures isegi siis, kui kontekst on juba muutunud.

professor Marklen Lazarev, kes pärast seda, kui Argentina ja Suurbritannia vahel oli puhkenud sõda Falklandi ehk Malviini saarte pärast, kirjutas juhtivas Nõukogude ajalehes, et kuigi on selge, et esimesena kasutas sõjalist jõudu Argentina, on igale südametunustusega inimesele ometi enesestmõistetavalt klaar, kes on tegelik agressor. Tema seisukohalt oli see mõistagi „reetlik Albion”, „hegemooni mängivate Ühendriikide

Obama algust islamis

**VAMALT: USA endine president John F. Kennedy on õel-
humeelsed revolutsioonid võimatuks, muudavad vägi-
tuks. Hirmust võimuvõimude ees jätkuvalt Egiptuse presi-
s võivad USA ja Iisrael teha saatusliku vea. Foto Internetist**

Iraani reformistliku demokraatliku valitsuse vastu 1953. aastal (mängus oli nafta) on Washington upitanud võimule diktaatoreid, õpetades neid seejärel oma riigis vägivaldsema ilmalike liberaalide ja vasakpoolsete vastu.

Neis diktaatorite valitsetavates riikides on mošeed tihtilugu olnud ainsad kohad, kus inimesed said vabalt kohtuda ja organiseeruda. Vahel kasvavad neist mošeedest välja ka islami äärmusliikumised. Šahhi valitsetud Iraanis tapeti

vasakpoolseid. Just see aitas kaasa ajatolla Khomeini liikumise tõusule ja hiljem Iraani Islamivabariigi väljakuulutamisele.

USA televisiooni üks peamisi mantraid on: karte demokraatlikku ülestõusu USA liitlaste vastu Egiptuses, Tuneesias jt riikides. Ameeriklastele öeldi uudistekanalite Fox, CNN ja MSNBC-i vahendusel, et Egiptuse sündmused võivad lõppeda samasuguse olukorraga, kus „meie liitlane“ Iraanis kõrvaldati 1979. aastal võimult ekstremistide poolt. Sellist juttu on USA meedial lihtne rääkida, sest keegi pole näinud Egiptuse vanglates Mubarak režiimi all kannatavaid vägivallaohvreid. Üliharva on välja toodud asjaolu, et Egiptuse demonstrantide vastu kasutatavad repressioonivahendid on kinni makstud USA maksumaksjate poolt. USA meedias nimetatakse Mubarak alati presidendiks ja peaaegu mitte kunagi diktaatoriks, erinevalt Venetsuela presidendist Hugo Chavezist.

Ajal, mil USA meedia libekeelselt väärtustab Egiptuse ja Tuneesia presidentide kui liitlasi, kes aitavad võidelda terrorismi vastu, ei räägita mõistetavalt vangidest, kes kannatavad nende USA liitlaste käes. Mitte keegi ei tea, kuidas Egiptuse ülestõus lõpeb. Aga

revolutsioon ühel või teisel moel, mida mainis ka Martin Luther King, näib vältimatu. USA poolt hoiatud araabia riikide diktaatorid langevad kindlasti nii nagu juhtus endise USA liitlase, Iraagi juhi Saddam Husseiniga,“ kirjutas meediamonitooringu grupi FAIR asutaja Jeff Cohen.

Spirituaalne islam

Meedias on korduvalt küsitud: miks kommunism ei suutnud kõrvaldada kapitalismi? Vastusena on öeldud, et materialistliku õpetusena oli kommunismis liiga vähe spirituaalsust. Islamil kui väga spirituaalsel nähtusel on kõik eeldused kukutada praegu eksisteeriv kapitalism, mille sambad on Lääne poliitikute ja pankurite trikitamiste tõttu õhukeseks viilitud. Kui islami maailm on jäänud oma juurte juurde kindlalt püsima, siis Lääne kohta seda kahjuks öelda ei saa.

Võlgadesse uppuvad ja trükmasinatetele valu andvad USA ning osa euroalasse kuuluvaid riike mõjuvad staatiliste ja ideevaesena. Arvestades võimalikku renessansi islami riikides, peaks Lääs tuleviku suhtes enam valvel olema. Praegusest ameerikalikust popkultuurist tingitud vaimset seisundit arvestades Lääs kahjuks ilmselgelt seda ei ole.

Egiptuse töö

„Anton Tšehhovi teostes, näiteks „Sahhalini saares“ on mõnigi kord juttu Egiptuse tööst, mis tolal tähendas mastaapset ettevõtmist, mille positiivses tulemuses oli vähevõitu lootust. Nüüd, tublisti rohkem kui sajand hiljem tuleb Egiptuse töö ette võtta egiptlastel endil ning selle tulemusest sõltub suuresti kogu selle rahutu regiooni, kui aga silmas pidada Egiptuse seotust naftaga, siis kogu maailma stabiilsus. Seepärast tasub pidevalt jälgida maailma liidrite seisukohti ja nende muutumisi. USA president Barack Obama panustab ootuspäraselt vabadele ja õiglastele valimistele ning tahaks näha uuenevat Egiptust juhtimas reageerimisvõimelist esindusvalitsust. Selge on see, et vanaviisi enam edasi minna pole võimalik. Sellest on aru saanud ka Egiptuse veteranpresident Hosni Mubarak ise. Kavala ja kogunud riigipea lubadust sügisest valimistel enam mitte kandideerida ei võta siiski paljud üleliia tõsiselt. Kairo Tahriri väljakul jätkuvad vihased ja kahjuks ka verised kokkupõrked, mida, ülemäära jõudu seni kasutamata tõkestavad armeedid. Võimalikeks ennetähtsuseks valimisteks oleks Egiptuse mitmetahulisest opositsioonist paraku kõige paremini valmis USA-d karmilt kritiseeriv äärmusliikumine Moslemivennaskond, kelle võimalusi rohkendab ülemaailmselt tegus organisatsioon. Sellest on teadlik ka tänane valitsus, kelle esindajad pidasid osade opositsioonierakondade liikmetega ametlikke läbirääkimisi. Läbirääkimislaua taha kutsuti ka Egiptuses keelatud Moslemivennaskonna esindajad. Aeg annab arutust, kas Egiptuse põhiseaduse uuendamist ette valmistavast kogust saab asja või kasvavad tänavarahutused kodusõjaks, mille tulemust ei saa pidada Egiptuse töö soovivaks lõpuks.“

Riigikogu väliskomisjoni aseesimees Enn Eesmaa

Liitika on ideoloogiline või pragmaatiline?

imperialistlik liitlane”.

Ideoloogilised suhtumised

Need on silmatorkavad näited ideoloogiast ajendatud suhtumise kohta, mille peamiseks tunnuseks on, et inimeste arusaamuse samm ei juhi mitte faktid, vaid varem valmis ideed, kontseptsioonid ja stereotüübid, s.t ideoloogia. Obama kirjutas veel senaatorina, et kui „meie ette seatud fakte vaadeldakse kindla-meelselt läbi väärtuste prisma, eirab ideoloogia kõike, mida faktid võiksid kahtluse alla seada”. Ideoloogia sunnib püsima endale tugineva poliitika juures isegi siis, kui kontekst on juba muutunud. Kuigi ajaloo lõppu pole silmapiirilgi ning paljudes kohtades on maailm rohkem hobbeslik kui Locke’ilik, mistõttu machiavelililik rahvusvaheliste suhete käsitlemine võiks olla teistest meetoditest asjakohasem, erineb tänapäeva maailm siiski väga palju külma sõja aegsest kahepoolsest rahvusvahelisest süsteemist.

Lazarevi puhul oli tegemist kommunistliku ideoloogiaga, mis oli üdini ameerika- ja läänevastane. Mõne Ida-Euroopa riigi poliitilise eliidi reaktsiooni puhul Gruusia-Venemaa sõjale tekitasid hirm Venemaa ees ja viha Venemaa

vastu moonutavad läätssed, läbi mille vaadeldi kõiki Kaukaasia sündmusi. Selline reaktsioon peegeldab nähtust, mida ma nimetan kolme P kombinatsiooniks: põlgus, pelgus ja (mõne jaoks) pettumus. Põlgus, sest Venemaa (sh oma Nõukogude Liidu inkarnatsiooni kujul) on varem tõepoolest liigagi tihti käitunud suure jõhkardina (ehkki Kreml pole selles osas kaugeltki ainus); pelgus, sest „Ülem-Volta raketid” paistavad taas jõudu koguvat; pettumus, sest Venemaast ei ole pärast 1990. aastate lootustandnud arengut seni saanud „normaalset” riiki. Ent sellise arusaama taga Venemaast seisab ideoloogia, mitte faktid. Faktid annavad tunduvalt komplitseerituma pildi.

Siin sobib hästi osutada kahte ameerika eksperti Dmitri Simesit ja Paul Saunderit: „Kogu ebakindluse juures Venemaa osas võiks olla mõttekas keskenduda sellele, mida see riik ei ole. Eelkõige ei ole Venemaa riik, mida valitsetaks messianistlikust ideoloogiast lähtudes, ning see ei ole üdini demokraatia-ega läänevastane. Teiseks ei ole aga Venemaa ka altruistlike hea-tegijate riik, kelle toetusele Ühendriigid võivad lootakasiis, kui nende huvid ja prioriteedid erinevad Washingtoni omadest.”

Eesti vastuseis Nord Streamile

Teine näide: Eesti vastuseis Nord Streami gaasijuhtme loomisele. Ehkki seda väljendati murena Läänemere keskkonna pärast, ei näinud Eestis keegi seda nii. Meie vastuseis oli poliitiline. Kui see poleks olnud Venemaa, kust gaas pidi hakkama voolama Euroopasse, ei oleks meie liidritel olnud mingeid vastuväiteid. Ma ei näe ühtegi eelist, mida Eesti võinuks saada sellise ideoloogiast ajendatud vastuseisuga. Vastupidi, kasu lõikas hoopis Soome, ja õigusega.

Võib küll öelda, et niisugune poliitika tugineb väärtustele, sest Venemaa ei ole läänelik liberaalne demokraatia, mistõttu ei saa Moskvaga olla samalaadseid suhteid, nagu meil on näiteks Soome või Rootsi. Kuid meie pidev Venemaa torkimine, olgu teemadega, mille puhul oleks isegi alust, või siis teemadega, mis on täiesti laest võetud, ei muuda Venemaad kuidagi. Selline torkimine ei meie kahepoolsetes suhetes ega ELi, NATO või Euroopa Nõukogu raames ei edenda kuidagi Eesti huve. Maailmas leidub riike, kelle välispoliitikat juhivad ajaloolisest mälestusest tulenevad kinnisideed. Kreeklastel ja armeen-

lastel näiteks türklastel. Venelastel olid sakslased, nüüd aga liigagi tugevasti Ameerika. Inglise ja prantslaste vastastikused ajaloolised tunded avalduvad tänapäeval enamasti jalgpalli- või ragbiväljakul. Paistab, et nad on sellest üle saanud, täiskasvanuks muutunud. Meie noor riik on liigselt

Kindlasti ei ole Eesti riiklikes huvides kuuluda nende jõudude esiritta, kes arvavad, et nende huve kõige paremini teenib vastandumine Moskvaga.

pimestatud Venemaast. On see õigustatud? Kas meil poleks aeg hakata käituma vastutus- tundliku täiskasvanuna? Kas ei juhi meie arusaama Venemaast rohkem ajalooline mälu kui praegune tegelikkus? Kas sellistest arusaamadest juhinduv välispoliitika on

meie riiklikes huvides?

Kindlasti ei ole Eesti riiklikes huvides kuuluda nende jõudude esiritta, kes arvavad, et nende huve teenib kõige paremini vastandumine Moskvaga. Raske on näha, millist käegakatsutavat kasu võiks eesti rahvale tuua meie seisukoht Nord Streami või Gruusia-Venemaa sõja kohta või Ukraina ja Gruusia aktiivne tõukamine NATO rüppe (niisuguste ebastabiilsete riikide, millel on territoriaalseid probleeme oma naabritega, kuulumine allianssi õonestaks näiteks viienda artikli garantiid isegi seniste liikmesriikide, sh Eesti, jaoks).

Jäik ajalootõlgendus

Meie ajalootõlgendus on sageli Venemaa ajalootõlgenduse peegelpilt. See on jäik ja ühekülgne, milles meie oleme alati üllad vabadusvõitlejad, nemed aga alati okupandid ja vägistajad. Oma ajaloolise jäärapäisusega me vaid õhutame vene rahvuslaste sõgedust. Kui palju on see suurendanud meie sisemajanduse kogutoodangut, kui palju on see tugevdanud meie julgeolekut? Kardan, et üldse mitte. Jakuigi ma ei tahasugugi eitada niisuguste ühiste murede tähendust maailmas, nagu keskkonna või elementaarsete inimõiguste kaitsmine, on meie

ühiskonna õitseng ja julgeolek meie tähtsaimad riiklikud huvid, mis peaksid alati ja igal juhul seisma meie välispoliitika keskmes. Selline poliitika ei oleks mitte ainult tõhusam, vaid ka ausam. Liiga palju juttu universaalsetest väärtustest ja ideaalidest kipub sageli varjama teatavaid erahuve. Paratamatult ei lange eri riikide huvid alati ühte. Kauplemine, kompromissid ja tehingud ongi diplomaatia tööriistad huvide konfliktide lahendamiseks. Venemaa ei ole lihtne naaber ning suhtlemisel Moskvaga läheb tarvis rohkelt nutti ja kannatust. Meie tugevus ei peaks seisnema ainitises tuginemises liitlussuhetele, vaid ka meie enda poliitilises tarkuses ja pragmatismis. Ma isegi arvan, et meie poliitiline eliit võib lubada niisuguseid välispoliitilisi piinlikke momente ainult seepärast, et nad tunnevad, et meie suuremad vennad hoiavad neid igal juhul, mida nad ka ei teeks või ütleks – s.t tuntakse end liigagi turvaliselt, taotledes samal ajal valjuhäälselt turvalisuse suurendamist. Pealegi ei ole pragmaatilisus väärtuste vastand, pigem vastandub see upsakale eneseupitamisele, eriti niisuguste väikeriikide puhul nagu meie oma.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Põhiseaduse garandid kavatsevad põhiseadust rikkuda

Oleme harjunud ja leppinud, et meie esimesed kodanikuõigused – õigus tööle ja sotsiaalsele kaitsele, kohtulikule kaitsele, ühetaolisele arstiabile ja haridusele jne – kaugenevad meist üha enam. Ometi tagab neid õigusi meile meie riigi põhiseadus. Meie praegune istuv ja edaspidigi istuda kavatsev president on oma peamiseks ülesandeks kuulutanud põhiseaduse kaitsmise. (Valitsuse tegevus üldisemas mõttes on ju põhiseaduse teostamine.)

Ometi on teatanud põhiseaduse garant ja teostaja, kes pole oma ülesannetega hakkama saanud, uutest, rängematest põhiseaduse rikkumise kavatsustest. Teinud seda avalikult, harjumuspäraselt ilma avalikkuse hukkamõistuta. Sest seda ütles mulle üks kenakspeetud inimene: teda ei huvita, ei peagi huvitama Eesti inimene...

President teatas oma aastalõpu-jutlemistes, et tema kui riigipea „ebaetilist Vene mõjuparteid“ – Eesti Keskerakonda – valitsemise juurde ei luba! Justnagu oleks Eesti põhiseadus sätestanud eetilise skaala, mille järgi president võiks määratleda parteide valitsussobivuse. Ennekuulmatu, pretsedenditu! Aga selline meie president on. Emotsionaalne...

Ühes ETV hommikusel läbusaates teatas kaks valitsusametnikku, et meie valitsus ja Vabariigi Valimiskomisjon tõhustavad veelgi e-valimisi. Et e-valimistel osaleks veelgi rohkem valijaid, kui eelmiste valimiste 104 tuhat. Mis sest, et muu maailm ei tunnista e-valimisi kui mitteusaldatavaid.

Teatati, et kõik, kes soovivad e-valimistel osaleda, andku endast enne märku, teatagu valimisstaapi, telligu valimiskaart. Et oleks siis suurepäraseid manipuleerimisvõimalusi! Valitsus (valimiskomisjon) on juba korduvalt rikkunud üht kodaniku põhiõigust – õigust ühetaoliselt valida. Seoses e-valimiste sisseviimisega, aga ka eelvalimiste põhjendamatu laiendamisega (seegi pakub suuremaid manipuleerimisvõimalusi). Nüüd aga rikutakse seda ühetaolisust topelt: ühtedele valijatele (nendele, kes lähevad valimiskasti juurde) saadetakse kutse postkasti, teised (e-valijad) andku ise oma valimisvalmidusest andmeliselt teada. Mis kuradi riik see on, kus kõik on teisiti kui mujal – halvast mõttes!? Eesti on teevit pimedusse, rumalusse, enesehävitusse. Näitame maailmale, kuidas oma kärajate abil – aga kes muud on need praegu propageeritavad „üksiküritajad“ – lõhkuda parteide konkurentsile rajatud parlamentlikku demokraatiat. Aga olgem valmis hullemaks. VÕID KINDEL OLLA!

Hans Palkman, Pärnumaa

Tänuavaldusi

75-aastasena, kes on praktiliselt kogu elu Ida-Virumaal elanud, töötanud kaevanduses ja maaparanduses kõrvuti kõigi Eestis figureerivate rahvustega, tahan tänada Reet Kudut ja Kesknädalat 2. veebruaril ilmunud artikli eest.

Tähtsaim tees: ole ise inimene ja sa leiad igalt poolt inimesi! Kahjuks on eestlaste hulgas palju rohkem alatuid „arapanijaid“, salakavalaid, kadetsejaid jm negatiivseid iseloomuomadusi kandvaid figure.

Venelaste suhtes on mul meeles vaid üks tuttav, kellega koos viina võttes pidin jälgima „topkapõhja“, et talle mitte liiga teha. Keskkoolilõpetanuna pidas ta end kõrgelt harituks. Nemad olid Sillamäe kanti saabunud juba esimese Eesti Vabariigi aegadel. Eks tema püüdis meile selgeks teha, et kui ei oleks neid, oleksime siiani kirjaoskamatud või kükitaksime veel puu otsas.

Mõistus ei ole oma teha! Kahjuks meie integratsiooniseadused on välja töötatud umbes samasuguste „mõistusegeeniuste“ poolt, kuigi vaid teises suunas.

Peale selle: väga vajalik oli ka ajalehes ilmunud Helsingi ja Tallinna hindade ja palkade võrdlustabel. Inimesed, mõistke ometi toimuvat! Ei ole „hindade tõusu“, on pettusjarõövimine!

Ülo Karindi, Ida-Virumaa

Küsimus

Ilves jagas Rootsi-visiidil 62 aumärki ja Eestis jagab Vabariigi aastapäeval 99.

Kuidas peaks Eesti rahvas hindama sellist presidenti?

Küsi

Lollpätslusest

sotsiaaldemokraat, 01.02.2011 23:34

See, mida esitab Juku-Kalle Raid, on Eestis levinud haigus, millele paneks nime LOLLPÄTSLUS. Selle asja juured on minevikus, 1930-ndates aastates. Kui sotsiaaldemokraadid olid lõpetanud 700-aastase orjaaja ja balti parunite maaga loonud 50000 talu, sellega mehi stimuleerinud Vabadussõja võiduks, siis jooksid kõik oma taludesse laiali ja hakkasid ajama väga õigesti oma asju. Toompeal hakkasid aga tookordsed küüned-omapoole-parim-erakondlased igauks tekki oma poole kiskuma. See jama jõudis selleni, et 1933. aastaks oli sellest parimatest parimate tekikiskumisest rahval nii villand, et tuli hakata meelde tuletama solidaarseid (ütlemisega sotsiaaldemokraatlikke)

Vabadussõja aegu ja selles vaimus koguni läbi viidud rahvahääletus ja heaks kiidetud uus põhiseadus. See aga ei meeldinud parimatest parimale Vene saatkonnas julgust saanud Pätsule, ja otsustati rahva suu kinni panna, riigikogu laiali saata, erakonnad ära keelata, samuti ametiühingud. Moodustati ainuõige Isamaaliit ja tegeleti parem-ärplusega ja enesekiitusega, samal ajal vene vägede sissemarssi organiseerides. Need Pätsu häbiväärsed viimased kõned suurepärasest arengust sõpruses N.Liiduga on viimasel ajal mitu korda avaldatud ja isegi Juku-Kalle peaks neid lugenud olema. Soome, kus olid reaalselt tegutsenud ametiühingud, erakonnad, diskussioon, omas valikuvõimalusi ja tema areng läks lõpuks absoluutselt teisiti. Eesti aga läks lollpätsluse laulu saatel korralikult põhja. Ja lollpätslus õpetas veel aktsepteerida tühja juttu ajavat võimunomenklatuuri, samuti iga paari aasta tagant ära vahetatavat riigi põhiseadust, samuti vajaduse korral laiali saadetavat riigikogu. Ühesõnaga, lollpätslus õpetas ette mõtlemisvõime puudumist ja 50-aastast N. Liidu okupatsiooni.

<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/article.php?id=39489741&com=1&s=1&no=80>

Pääts

Tõeuuringud

Riik läheb sinna, kuhu seda juhitakse. Balti ketis seisnuist ei uskunud keegi, et tema võib tulevikus olla töötu ja tõrjutu. Soome riik on päästnud 100 tuhat meie kodanikku, samapalju teised riigid. Kolmas sada tuhat on jäänud töötuks omal maal, kus töötajäänud nende koguarvu vähendamiseks kustutatakse nimekirjast, aga jäetakse riiki alles. Kui tahetakse teada, mis tegelikult toimub, rääkige töötutega.

Lähemal ajal saab näha, kas kübaratrikk uue rahaga päästab meid kriisist. Kui midagi tõsisemat ei tehta, on asi lootusetu. Šokeeriv oli see, et ajaloolised Eesti suurkujud aeti ahju, ja nüüd oleme riik ilma oma rahata.

Valimised toovad selgust, kes on kelle vastu. Rahvaliit jäi rünnaku alla ja kaotas oma jõu. Nüüd valiti lõõgialuseks Keskerakond. Selle juht on aga olnud uue Eesti tegemise esinumber, kes väärab monumenti.

Ei tea juhuseid, et Tallinnast keegi kolib maapiirkonda elama. Oskajamad teavad, mida tahavad, ning kolivad pealinna, kus on paremad elutingimused. Tagajärjeks on aga tühjad maad ja majad. Mis saab edasi? – peab pead tööle panema.

Kui vana süsteem ei ole end õigustanud, tuleb uus paika panna. See võimalus on peagi tulemas.

Artemi
Viljandimaalt

Enesenullistamine

Meil on inertne, tardunud ühiskond. Kuidas küll võib üks rahvas leppida sellega, et president juba enne valimisi määrab, kes pääseb valitsusse ja kes mitte?! Sellega see härra andis ühele osale rahvast löögi allapoole vööd: kuipalju te ka hääli ei saaks, niikuinii ma teid valitsusse ei lase!

See Savisaare ülevaalamine „vedelate fekaalidega“ on järjekordne reformikate kontori „töö“. Kasutati sama stsenaariumi, mida Rüütli presidendivalimistest kõrvalesurumise puhul, ning „fekaalilaine“ loksutaski Ilvese Kadriorgu. Nüüd loodetakse samasuguse lainega uhtuda ta teist korda troonile.

Mis puutub „sotsiaaldemokraatide“ partei bossi, kes vägisi tahab, et Ameerika mõjuagent pääseks ametisse, siis sellise rumaluse kohta ei jätku sõnugi. Niisugune erakond on täielikult null. Kes neid vajab? Kahju, et nad ei saanud aru, et koalitsioon Kesliga oli neile olnud ju väga kasulik.

Kõrvaltvaataja

Kapten Rene Toomse kommentaariid kapo käskkirjale nr 98T

[Kommentaariid avaldatud KAPO KK'le Savisaare asjus ja alternatiivhüpotees](#)

Käesolev analüüs lähtub loogilisest deduktsioonist dokumendis kirjeldatu kohta, omamata mingitki emotsionaalset, poliitilist või isiklikku alatooni. Dokument on vaadeldav kui asi iseeneses, kui eeldatavasti pädev dokument, mis peaks looma selge tõestuse millegi suhtes. Kahjuks ei leidnud ma lubatud tõendeid (vt. lõikude kommentaare), mis annab alust arvata, et dokument on koostatud valikuliste lõikude kopeerimisega mahukamast dokumendist või on kokku pandud kiirustades, tehes madalakvaliteedilist tööd. Lisaks püstitavad väited dokumendis rea huvitavaid oletusi ja järeldusi nii KAPO võimete kui ka skandaali tegelike tagamaade kohta. Omamata mingitki siseinfot üheltki osapoolt, on alljärgnev hobiaarutelu käesoleva dokumendi pinnal ja muude avalike allikate uurimise tulemus. Ma ei kuulu ühtegi erakonda ja väldin igasugust parteipõhist eelistust.

Alustuseks mõnede dokumendis mainitud vähemtuntud isikute lühikirjeldus:

Vladimir Jakunin – Venemaa Raudtee president alates 2005, 61-aastane, KGB taustaga, head suhted Putiniga, elas kuni 14. eluaastani Pärnus, omab tihedaid suhteid Vene Õigeusu Kirikuga, mis muudavad ta „kummaliseks“ vene eliidi seas, kuid on samas spekuleeritud kui võimalik presidendikandidaat järgmistel Venemaa presidendivalimistel. Suhtub soovivalt koostöösse Eesti Raudteega, pidades silmas tõenäoliselt nii Venemaa raudtee tulu, kuid võib olla ka teatud nostalgiat siinveedetud lapsepõlve suhtes. Igal juhul hoidub otsestest poliitilistest avaldustest ja usub avalikult, et suhete paranemine kahe riigi vahel on võimalik ja vajalik.

Sergei Petrov – eduka Eestis tegutsuva transiidifirma Petromaks Spediitor (asut. 1997) suuromanik. Petromaks Spediitoriga oli kaudsel seotud ka Robert Lepikson. Petroviga ei ole Eesti meedias eelnenud mingeid skandaale (otsing esile ei tõsta), pigem on tegemist suhteliselt varju jääva sooviva eduka äriimehega. Fakt, et tema ettevõtte on pikaajaliselt tegutsenud, kõneleb pigem ettevõtlikust ja kaalukast äriimehest, kes kaaluks väga hoolikalt avantüürile minekut.

Kaitsepolitsei peadirektori käskkiri 21.12.2010 nr 98T Lasnamäe õigeuskiriku rahastamine

9. veebruaril 2010 osales AS Venemaa Raudtee president Vladimir Jakunin Eestis toimunud Raudteefoorumil. Samal päeval toimunud õhtusöögil, kus osalesid Tallinna linnapea Edgar Savisaar, Tallinna abilinnapea Denis Boroditš, Vladimir Jakunin ja Venemaa Raudtee presidendid administratsiooni juht Vladimir Bušujev, küsis E. Savisaar V. Jakuninilt rahalist toetust Tallinnasse Lasnamäe õigeusu kiriku ehitamiseks. V. Jakunin avaldas investeringute tegemiseks nõusolekut, soovides esmalt täpsemat kalkulatsiooni, palju ehituse jaoks raha vajatakse. E. Savisaar esitas esialgse kalkulatsiooni, mille järgi oleks vaja ca 15 miljonit krooni, millega saaks kiriku fassaadi valmis ehitada. Sama visiidi käigus kohtus V. Jakunin ka Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku (edaspidi MPEÕK) metropoliit Korneliusega. Visiidi käigus lepiti kokku, et kiriku probleemidega hakkab Moskva poolt tegelema V. Bušujev, kes peab selgitama Venemaa poolt ehitusküsimustega tegeleva isiku ja sellest D. Boroditšile teada andma. Nimetatud isikuks osutus Eestis läbi AS Petromaks Spediitor kivistööeäri ajav äriimees Sergei Petrov.

Otsuse 1,5 miljoni euro suuruse toetuse eraldamiseks Lasnamäe õigeusu kiriku ehitamiseks tegi Venemaa Raudtee president Vladimir Jakunin teatavaks 9. veebruaril 2010 toimunud visiidil.

Tervikuna vt www.kesknadal.ee

Rene Toomse kommentaariid ilmusid skandaali kõrghetkel Eesti Ekspressi veebis, aidates kaasa avaliku arvamuse maharahustamisele.

Välisraha Eesti poliitikas

Töekomisjoni materjalide (19. ja 26. jaanuar ning 2. veebruar) jätkulugudena avaldame lisaks ülevaate Eesti meedias ilmunud infost selle kohta, kudas, kuidas ja kellelt on Eesti erakonnad saanud tegutsemistoetust.

KESKNÄDAL

Nii otse kui ka vahendajate kaudu välismaalt saadud või sealsetelt ettevõtelt ning riiklikelt ja poliitilistelt institutsioonidelt tulnud raha on taasiseseisvunud Eestis võinud kasutada kõik parlamendierakonnad. Nii võimuletulekuks kui ka võimulolekuks.

Kuna erakondade tulude ja kulude deklareerimise süsteem on Eestis puudulik, siis on välisraha ja kodumaiste annetuste osakaalu raske hinnata. Nii nagu ka pole võimalik usaldusväärse täpsusega hinnata Eesti poliitikas ringleva „Vene raha“ ja „Lääne raha“ vahekorda.

Välismaalt tulnud raha käsitlemisel pole primaarne, kas toetaja tegutseb Eestis või väljaspool Eestit. Oluline on see, kas rahastamisotsus tehakse välisriikide huvidest lähtudes. Nii ongi selge, et olulise turujõuga välismaiste ettevõtete annetused Eesti erakondadele teenivad nende ettevõtete ja mõningatel juhtudel ka vastavate riikide huve Eesti poliitikas. Siit järeldub, et kogu Eesti transiidisektor on Venemaal olevate partnerite kaudu sealsete riiklike struktuuride kontrolli all ning nende struktuuridega seotud isikute toetused Eesti erakondadele väljendavad vastavalt Venemaa huve Eesti poliitikas.

Vene raha suurem sissevool Eesti poliitikasse algas Mart Laari esimese valitsuse ajal

Seda võimaldasid noore riigi õiguslike regulatsioonide ja õiguskaitseorganite nõrkusest tulenevad suured seaduseaugud. Kurikuulsamateks tollest perioodist on Laari eestkostel tegutsenud AS Koneston (paiknes praeguses Kaitsepolitseiameti peamajas), „poliitilise katusega“ metalli- ja relvaärid jpm. 1990. aastate teisel poolel kujunes suuremate Eesti erakondade rahastajaks legaalne transiidiaari, kuigi annetused ise olid täielikult või osaliselt varjatud.

Üheks peamiseks annetuste vahendajaks oli lugupeetud transiidiaarimees Aadu Luukas (1939-2006). Meenutamist väärib, et tema oli Moskva ja kogu Venemaa patriarhi Aleksius II ning Eesti poliitikute oluline vahendaja. Praegu tegutsev Aadu Luukase Sihtasutus on välja andnud Eesti ühiskonna eetilisele tippmargile pretendeerivat Missioonipremiat (1 000 000 EEK). Sihtasutuse nõukogus on „Vladimir Putini kassapidajaks“ peetava Vene—Soome topeltkodakondsusega

Gennadi Dimtšenko äriesindaja Eestis Sulev Loo, aga ka meediaomanik Hans H. Luik ja Vabariigi Presidendile lähedase Eesti Koostöö Kogu (endine Ühiskondliku Leppe Ümarlaud) juhatuse esimees Peep Mühlis. Nõukogu liikmed nimetas sihtasutuse juhataja Indrek Luukas, Aadu Luukase

Luukas

poeg. Eesti Koostöö Kogu missiooniks on aga olla suuna- ja nõuandjaks kõikidele Eesti erakondadele.

Dimtšenko tegevusele Eestis on varem tähelepanu juhtinud kaitsepolitsei.

„Majandusvaldkonnas ilmnes Föderaalne Julgeolekuteenistuse (FSB) aktiivsus, kes on energiliselt toetanud Vene kapitali ekspansiooni lähiriikidesse. Samuti on FSB terrorismivastase võitluse sildi all imbinud erinevatesse majandusstruktuuridesse ja valdkondadesse,“ kirjutas kapo oma 2006. a. aastaraamatus. Kapo on märkinud, et Gennadi Dimtšenko ja „Severstaltrans“ püüavad suurendada oma osakaalu transiidiahelas ning teevad ärihuvidega seotud kontaktisikute kaudu lobitööd Eesti riigiametites ja poliitilistes ringkondades.

Erakondade välisrahastamisest erastamise kontekstis

Erakonnatoetuste kontekstis vääriks tähelepanu Tallinna Vee ja prügikäitlusteetvõtete erastamine.

IRL-i praeguseks suursponsoriks on soomerootslane Joakim Helenius, keda eriliselt soosib majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts. Nii on Parts tungivalt soosinud Heleniust Estonian Airi nõukogu juhtkoha saamiseks. Heleniusel on Eestis mitmesugused ärihuvid ning muidugi on need huvid seotud tema teiste äridega kolmandates riikides – kõige sobivam on sel puhul olnud rahaliselt toetada majandusministri parteid.

Ida-Euroopas tegutsev soomerootslasest investeerimispankur ehk riskikapitalist Joakim Helenius, kes on Cambridge'i ülikoolis õppinud majandust ning tegutsenud

Saksa- ja Inglismaal, Hiinas ja Saudi Araabias, annetas IRL-ile miljon krooni, sest pidas Mart Laari parimaks poliitikuks Kesk- ja Ida-Euroopas, kuid helde annetaja väidab, et ei ootagi sellel erakonnalt mingit vastuteenet. Kuna aga räägitakse ka tema oskusest olla õigel ajal õiges kohas, siis pole imestada, et 2007. aastal IRL-ile miljoni ja 2009. aastal pool miljonit annetanud Helenius pandi IRL-i majandusministri poolt uue, ohtrat kasumit töötava strateegiaga Estonian Airi nõukogu esimeheks. Helenius tegutseb laialt – ka põllumajanduses, tööstuses, kinnisvaraäris, ja ikka edukalt, olles rikaste „TOP 500“ silmapaistvatel kohtadel.

Välisfirmade erastamistehingutega seotud raha Eesti poliitikas: **Eesti Telekom** erastamine Jaan Männiku (praegune Eesti Panga nõukogu esimees) eestvedamisel; **Eesti Elektri** ja **jaamade** erastamise katse, mida nõudis toonane välisminister, praegune president Ilves.

Eesti Raudtee erastamise algfaasis püüdsid meie nn julgeolekukorüfeed eesotsas Erik-Niiles Krossiga strateegilise investori rolli sokutada rahvusvaheliselt tuntud kelmid Sposato ja Angotti. Pärast selle ebaõnnestumist toodi mängu nõustamisfirma GIBB, millele anti 75 miljonit krooni, et kõrvaldada eestimaised erastajad Raudtee Erastamise Rahva Aktsiaseltsi näol.

Nõustamisfirma GIBB toetas ilmselt kõiki tehingut varjatanud erakondi. Anvar Samost kirjutas 3. septembril 2001 Eesti Päevalehes kolumnis „Raudtee erastamise sõnastik“: „POLIITIKA ei ole võimalik, et Isamaaliit, Mõõdukad või Reformierakond hindaksid toimunut poliitiliseks õnnestumiseks. Ainsana ei ole end raudtee erastamisest distantseerida püüdnud Mõõdukad. Reformierakond tegi seda jõuliselt ja Isamaaliit Mart Laarile omase kahemõttelisusega. Kas mõni erakond või poliitik teatud otsuste eest ka raha sai – terve mõistus keeldub vastupidist uskumast.“

Ka Res Publica't aitas 2003. aastal võimule transiidiraha

Lisaks seda parteid 2001. aastal rahaga toetanud Aadu Luukasele maksis Res Publica'le näiteks 2003. a. III kvartalis 50 000 krooni Maksim Liksutov. Reformierakonna justiitsministri Rein Langi ettepanekul anti talle eriliste teenete eest Eesti kodakondsus.

Liksutov on praegu skandaalikeskmesse sattunud Vladimir Jakunini juhitava Vene riigiraudtee oluline äripartner. (Tõsi, Eesti ja Vene ajakirjanduse andmeil on see noormees siiski Vene ühe mõjukaima oligarhi Iskander Mahmudovi

ärde rägastikus vaid üks variisik. Täskendi ülikoolis idateadusi õppinud Mahmudovi varasemale taustale viitab kujukalt tema teenistus Liibüas ja Iraagis – ta oli varjatult seotud sõjaväeliste organisatsioonidega, aidates neil ette

Helenius

valmistada spetsialiste maade jaoks, kuhu NSV Liit saatis relvastust.) Reformierakonna rahvastikuministri Paul-Eerik Rummo esimene katse saada eriteenete eest Eesti kodakondsus transiidiringkondadega lähedalt seotud Rustam Aksjonenkole küll luhtus, kuid teisel katsel ikkagi õnnestus.

Transiidiraha on Eesti poliitikasse pumbanud ka Aadu Luukase äripartner Endel Siff

Siffi sidemeid kaitsepolitsei ja meediaga iseloomustab kunagi talle kuulunud ajalehe

(Muide, Siff on olnud Eesti Tennisliidu president; ka Dimtšenko on olnud tennisefunktsionäär.)

Ei saa välistada, et üheks Vene raha jäljeks Eesti poliitikas on kava hakata alates 2016. aastast ostma elektrit tulevases Kaliningradi tuumajaamast. Reformierakonna ja IRL-i valitsus pole küllaldaselt investeerinud Eesti elektritootmisse, ning nii ootab meid ees teadlikult tekitatud elektripuudus. Elektriostmisprojektiga, mida juhib Eleringi juhatuse liige Taavi Veskimägi (IRL), lõdaks nuga selga Leedule ja Balti riikide ühtsusele. Ühtlasi nõrgeneb seeläbi ka Eesti majandusliku iseseisvuse üks oluline garantii – isevarustamine elektriga. See tuleb taas meelde Mart Laari valitsuse ebaõnnestunud katset müüa (muu hulgas tollase välisministri Toomas Hendrik Ilvese lobby kasutades) AS Narva Elektri jaamad peatselt pankrotistunud USA firmale NRG Energy. Tänu sellele, et 160000 protestialkirja tulemusel müümine luhtus, hoiti väga napilt ära Eesti elektri jaamadest sattumine Vene kapitali kätte. Tulevik aga näib paraku selline: kui ei õnnestunud Venemaale loovutada elektritootmist, siis nüüd püütakse ära anda meie elektritur.

Kui Vene kütuse- ja transiidisektor suudab mõjutada Lääne-Euroopa partnerriikide poliitikat, siis pole mingit põhjust uskuda, et seda ei

Siff

Teiste riikide raha Eesti poliitikute poliitikas

Sotsiaaldemokraadid Toomas Hendrik Ilves, Sven Mikser ja Indrek Saar on pärast nn kirikuskandaali vallandamist avalikult kuulutanud, et igasugune välisraha kasutamine Eesti poliitikas on taunitav. Ometi on just SDE olulised, et mitte öelda peamised rahastajad asunud selle Eesti erakonna algusaegadest peale välismaal. SDE-le pandi rahaline alus Rootsi aatekaaslaste annetustest. 1993. a. jaanuaris loodud Johannes Mihkelsoni Keskuse eesotsas on juhtivad sotsiaaldemokraadid Katrin Saks (nõukogu esimees) ja Tõnu Ints (tegevjuht). Keskuse koduleht kinnitab, et organisatsiooni rahastavad teiste seas Avatud Eesti Fond (s.o. osaliselt Sorose raha!), Hollandi saatkond, Suurbritannia saatkond, Westministeri Fond (Suurbritannia). Sama teeb ka Alfred Mozeri Fond (Hollandi), mis on loodud just Ida-Euroopa sotsiaaldemokraatlike erakondade toetamiseks. Samuti on end poliitiliselt selgesti määratlenud Eesti sotsiaaldemokraatia välisrahastajaks Jean Jaures'i Fond (Prantsusmaa), Friedrich Eberti Fond (Saksamaa), Olof Palme Keskus (Rootsi). SDE kodulehel on viide Hannes Rummi juhitavale Sotsiaaldemokraatia Õhtuülikoolile, mida toetab Friedrich Eberti Fond.

Reformierakond on aastaid oma üritustel kasutanud raha Friedrich Naumanni Fondilt ja IRL Konrad Adenaueri Fondilt. Eriti oluline oli nende Saksa poliitiliste fondide rahastus nii Isamaa kui ka Liberaaldemokraatliku Erakonna algusaegadel. Ja rahalised sidemed nendega pole katkenud.

Likvideerimisel olev Euroliidu-vastane Libertas Eesti Erakond, mille asju ajas Riigikogu Reformierakonna fraktsiooni liige Igor Gräzin, tõi Eestisse Briti euroskeptike raha.

„Vesti“ peatoimetaja Aleksandr Tšaplõgini meenutus sellest, kuidas leheomanik esitles talle väljaannet kureerinud kaitsepolitseitöötajat.

tehtaks ka Eestis. Kindlasti peetakse silmas poliitilist opositsiooni, kuid veelgi olulisemad on kontaktid valitsusparteidega, ning Vene pool on selle

Järgneb.

TALLINNA TV
 14 - 20 VEEBUIAR

ESMASPÄEV, 14. VEEBUIAR

 09:55 KAVA
 10:00 TeTeVeke: multifilm*
 10:15 Terve tervis*
 10:45 Kultuuripealinn 2011*
 11:15 KodanikuTV. Südamele ära. Kommentaar*
 11:30 Akadeemiline tund*
 12:15 Mälumäng: Kes seljatab Tallinna?*
 13:15 Kuum ja terav*
 13:55 Trummifestival.
 14:45 InfoTV
 18:55 KAVA
 19:00 TeTeVeke: Vurr Lastemuuseumis. Autor Kerttu Soans-Tammisto
 19:10 TeTeVeke: multifilm
 19:15 KodanikuTV. Südamele ära. Reporter Külli Haav
 19:30 Hingelt tugevad, 4*
 20:00 Pealinnapilt
 20:30 TÄNA. Pealinna uudised
 21:00 Renessanss
 22:45 KAVA
 22:50 KodanikuTV*
 23:05 Hingelt tugevad, 4*
 23:35 Pealinnapilt*
 00:05 TÄNA*
 00:35 Renessanss *
 02:20 InfoTV

TEISIPÄEV, 15. VEEBUIAR

 09:55 KAVA
 10:00 TeTeVeke: Vurr*
 10:10 TeTeVeke: multifilm*
 10:15 KodanikuTV*
 10:30 Hingelt tugevad, 4*
 11:00 Pealinnapilt*
 11:30 TÄNA*
 12:00 Trummifestival.
 12:50 InfoTV
 18:55 KAVA
 19:00 TeTeVeke: Vurr Lastemuuseumis
 19:10 TeTeVeke: multifilm
 19:25 KodanikuTV*
 19:40 Luubi all. Tarbijakaitse saade
 20:00 Linnaruum. Toimetaja Külli Mariste
 20:30 TÄNA. Pealinna uudised
 21:00 Baader Meinhofi kompleks
 23:30 KAVA
 23:35 Luubi all. Tarbijakaitse saade*
 23:55 Linnaruum*
 00:25 TÄNA*
 00:55 Baader Meinhofi kompleks *
 03:25 InfoTV

KOLMAPÄEV, 16. VEEBUIAR

 09:55 KAVA
 10:00 TeTeVeke: Vurr*
 10:10 TeTeVeke: multifilm*
 10:25 KodanikuTV*
 10:40 Luubi all. Tarbijakaitse saade*
 11:00 Linnaruum*
 11:30 TÄNA*
 12:00 OTSE: Linnavalitsuse pressikonverents
 12:30 Akadeemiline tund*
 13:15 InfoTV
 18:55 KAVA
 19:00 TeTeVeke: Vurr Lastemuuseumis. Autor Kerttu Soans-Tammisto
 19:10 TeTeVeke: multifilm
 19:20 Terve tervis. Saatejuht Riina Reiman-Männiste
 19:30 Linnavalitsuse pressikonverents*
 20:00 Kultuurimeeter. Saatejuht Eneken Laugen
 20:30 TÄNA. Pealinna uudised
 21:00 Largo Winch
 22:50 KAVA
 22:55 Terve tervis*
 23:05 Linnavalitsuse pressikonverents*
 23:35 Kultuurimeeter*
 00:05 TÄNA*
 00:35 Largo Winch
 02:25 InfoTV

NELJAPÄEV, 17. VEEBUIAR

 09:55 KAVA
 10:00 TeTeVeke: Vurr*
 10:10 TeTeVeke: multifilm*
 10:20 Terve tervis*
 10:30 Linnavalitsuse pressikonverents*
 11:00 Kultuurimeeter*
 11:30 TÄNA*
 12:00 Trummifestival. *
 12:50 InfoTV
 18:55 KAVA

 19:00 TeTeVeke: Vurr Lastemuuseumis. Autor Kerttu Soans-Tammisto
 19:10 TeTeVeke: multifilm
 19:30 KodanikuTV. Südamele ära. Kommentaar.
 19:45 Reporter Külli Haav
 20:30 Akadeemiline tund. TÄNA. Pealinna uudised
 21:00 Barfuss
 23:00 KAVA
 23:05 KodanikuTV. Südamele ära. Kommentaar*
 23:20 Akadeemiline tund*
 00:05 TÄNA*
 00:35 Barfuss*
 02:35 InfoTV

REEDE, 18. VEEBUIAR

 09:55 KAVA
 10:00 TeTeVeke: Vurr*
 10:10 TeTeVeke: multifilm*
 10:30 KodanikuTV. Südamele ära. Kommentaar*
 10:45 Akadeemiline tund*
 11:30 TÄNA*
 12:00 Barfuss*
 14:00 InfoTV
 18:55 KAVA
 19:00 TeTeVeke: Vurr Lastemuuseumis. Autor Kerttu Soans-Tammisto
 19:10 Terve tervis. Saatejuht Riina Reiman-Männiste
 19:20 Kuum ja terav.
 20:00 Kultuuripealinn 2011. Vestlusringi juhib Maris Johannes
 20:30 TÄNA. Pealinna uudised
 21:00 Mälumäng: Kes seljatab Tallinna? Saatejuht Artur Raidmets
 22:00 Teise mehe pea, 4/6. Teleseriaal
 22:40 Näkineid
 00:35 KAVA
 00:40 Terve tervis*
 00:50 Kuum ja terav*
 01:30 TÄNA*
 02:00 Näkineid*
 03:55 InfoTV

LAUPÄEV, 19. VEEBUIAR

 09:25 KAVA
 09:30 TeTeVeke: Vurr*
 09:40 TeTeVeke: multifilm*
 10:00 Hommikukohv. Saatejuht Kirill Vlassov
 10:30 Kultuuripealinn 2011*
 11:00 Luubi all. Tarbijakaitse saade*
 11:20 Terve tervis*
 11:30 Garaažist välja*
 12:00 Teise mehe pea, 4/6*
 12:40 Näkineid*
 14:35 InfoTV
 18:55 KAVA
 19:00 TeTeVeke: multifilm
 19:15 Kultuurimeeter*
 19:45 Akadeemiline tund*
 20:30 TÄNA. Pealinna uudised
 20:45 Garaažist välja.
 21:15 Kui me kohtusime
 23:40 KAVA
 23:45 Teise mehe pea, 4/6*
 00:25 Garaažist välja*
 00:55 Kui me kohtusime
 03:20 InfoTV

PÜHAPÄEV, 20. VEEBUIAR

 09:25 KAVA
 09:30 TeTeVeke: multifilm
 10:00 Terve tervis. Saatejuht Hommikukohv*
 11:10 Luubi all. Tarbijakaitse saade*
 11:30 Akadeemiline tund*
 12:15 Mälumäng*
 13:15 Garaažist välja*
 13:45 Kui me kohtusime *
 16:10 InfoTV
 18:55 KAVA
 19:00 Linnaruum*
 19:30 Hortus Musicus Kadrioru lossis
 20:30 TÄNA. Pealinna uudised
 20:45 Awarapan
 22:50 KAVA
 22:55 Hortus Musicus Kadrioru lossis*
 23:55 Awarapan *
 02:00 InfoTV

Meedia on kaotamas suunataju

4. veebruaril toimus Kumus Eesti Ajalehtede Liidu konverents „Meedia ja poliitika: ajakirjandus poliitikateatris“. Ühe ettekande autori, endise õiguskantsleri ja praegu advokaadina töötava Allar Jõksi sõnul kujundavad Eestis hoiakuid ja hinnanguid liigselt jõuametkonnad, samal ajal kui ministeeriumid piirduvad avalikkusega suhtlemisel peamiselt vaid teavitamisega.

INDREK VEISERIK

Jõks nentis, et meedia kaudu süüdimõistmine ei kao kuhugi. Pärast lekke avalikuks tulemist saadab prokuratuur pressiteate, kus toimiku lekkimist taunitakse. Sisulist muudatust sellega ei kaasne. Teisisõnu tähendavat see, et kui kohus inimest süüdi mõista ei suuda, tehakse seda meedia kaudu.

Jõks avaldas arvamust, et ajakirjanikud ja poliitikud on kollektiivse agenda kujundamises omavahel sõltuvuses. Ja et usalduse taastamine ajakirjaniku ja poliitiku vahel on oluline küsimus.

„Poliitikud peavad õppima ajakirjandust,“ rõhutas ta.

Ajakirjandus ei ole Jõksi sõnul vaid rahateenimiseks, sest miks muidu öeldakse, et ajakirjandus on neljas võim. Wikileaks kinnitab tema hinnangul ajakirjanduse rolli neljanda võimuna. Meedia ülesandeks on keskenduda kirjutamisele sellest, kuidas mingeid otsuseid vastu võetakse.

Jõksi meelest võib täheldada ohtu demokraatiale, kui poliitika käsitlemine muutub triviaalseks, kui ajakirjanikud ei tegele enam vaadetelega, vaid lähenevad isikupõhiselt. Poliitilise kultuuri tase sõltub Jõksi hinnangul ka ajakirjanduse valikutest.

„Huvi ajakirjanduse vastu on

korrelatsioonis huviga hääletama minna,“ lisas ta.

Valimiskampaniad jäid hiljaks

Riigikokku pürgivad erakonnad on valimiskampania algusega hiljaks jäänud, leidis suhtekorraldaja, endine Riigikogu liige (IRL) Ott Lumi oma ettekandes. Tema sõnul on kampania jõuetu algus eelkõige vesi Reformierakonna veskile. Lumi arvates tulnuks erakondadel jõulise kampaniaga alustada juba novembri lõpus; praegust kampaniat peab ta passiivseks ja uimaseks.

Lumi rääkis, et neli nädalat enne valimisi on erakonnad justkui peata ning pole ka avalikku arvamust ja valimiskäitumist mõjutavaid domineerivaid teemasid. Samas nõustus ta, et riigi sotsiaalne ja majanduslik olukord võinuks olla pinnas valimiste põhi-debatile.

Lisaks jagas Lumi oma ettekandes poliitikud juba elevust tekitanud kategooriasse: australopiteek, osav poliitik, püstine poliitik, tark poliitik ja kaasaegne poliitik. „Targa ja kaasaegse poliitiku erinevus on mõnikord raske tõmmata. Aga neil on omad teemad ja erakond saab neile kindel olla. Ka keskmiste liigituste vahel on töökatel poliitikutel võimalik üles liikuda,“ lisas Lumi,

Martinson

kelle hinnangul on kõiki tema poolt mainitud poliitikutüpe parlamendis 20% ümber, vaid nüüdisaegsete poliitikute hulk on mõnevõrra pisem.

Killustunud ajakirjandus

Uudisteagentuuri BNS looja ja äriimees Allan Martinson ning Postimehe päevatoimetaja Kalle Muuli pidasid debati ajakirjanduse killustumise ja marginaliseerumise teemal. Martinson rõhutas sotsiaalmeedia olulist rolli käesoleval ajal. Kõlama jäi mõte, et kui ajakirjanik massimeedias on kui õpetaja, siis sotsiaalmeedias tegutsevad õpilased omavahel.

Martinson meenutas üht oma varasemat vestlust Tartu Ülikooli õppejõu Marju Lauristiniga, kust koorus välja arvamus, justkui näevad noored tänapäeval riiki teenindusametuseks, sarnaselt näiteks Swedbankiga. Lõppkokkuvõttes pole ju sel

juhul tähtsust, kes Swedbanki nõukokku kuuluvad, peasi et raha saab automaadist välja võtta.

Martinson rõhutas ka Eesti meedia hambutust ja asjaolu, et 20 aastat on peamiselt tegeldud vaid Edgar Savisaare isiku ümber sebumisega. Samas tema sõnul trükimeediast loetu põhjal grillitakse Venemaal poliitiku märksa rohkem. Diskussioonist jäi kõlama, et esialgu jäävad alles nii paberleht (Muuli) kui ka sotsiaalvõrgustik netis

(Martinson), kuid kindel on, et mõlemad on suures muutumises. Rõhutati, et kui trükimeedia ei suuda reklaami rahavooge enda küljes hoida, tuleb pigem võitjaks sotsiaalmeedia. Kus suunas ja kui kiiresti liigutakse, ei ole esialgu teada kellelegi.

Konverentsil võttis sõna Läti ajakirjanik Pauls Raudseps, kes rääkis sellest, et ajakirjanikud ei pruugigi teada, kes on tihti vahelduvad lehtede omanikud, millist päritolu nad on ja miks nad lehe üldse ostnud on – võib-olla just selleks, et oma propagandat teha ja oma äri ajada.

Paneeldiskussioonis esinesid poliitikud Jürgen Ligi, Kadri Simson, Sven Mikser, Mart Laar ja Aleksei Lotman, kes küllap kõik on meie ajakirjandusega rahulolematud, kuid jäid selle sõnumi edastamisel siiski poliitiliselt viisakatesse piiridesse.

Mõned Reformi valijad on kodutud

Elmisel nädalal ootasid Balti jaamas päeva eelviimast ülemistele suunduvat trammi. Sõidan selle trammiga õhtuti päris tihti. Mitu nädalat järjest olin järelepäise järjekindlusega läinud trammi peale täpselt õigeks ajaks, kuid peaaegu iga kord tuli seda oodata ligi kakskümmend minutit.

RAGNAR TEEVEER
Nelli Teataja
 30. jaanuar

Tol päeval tuli mul pähe enne oma kella kontrollida. Selgus, et see oli olnud neli minutit õigest ajast tagapool. Keerasin kella sekundipealt õigeks ja jõudsin peatusse täpselt poolteist minutit enne sõidugraafikus märgitud aega, kuid mingit erilist kasu ma sellest ei lõiganud.

Nüüdseks olen tõe järelile jõudnud. Tänu ajast maha jäänud kellale oli mul tekkinud illusioon, et kõik hilisõhtused trammid lahkuvad peatusest vähemalt neli minutit enne õiget aega, kuigi tegelikult lahkuvad ainult kaks minutit. Küll aga lõikas järjekordsest nihkest minu ja trammijuhi aegruumide vahel kasu üks

Ulatasin ühe mehele ja panin põlema ka teise. „Mingit trammi siit niikuinii niipea ei tule,“ mõtlesin endamisi. Ja jagatud pakk on ikka pool pakk.

Jäime mõlemad jõllitama taamal ilutsevat plakati, mis kutsustöötid mingile infopäevale või keskerakondlikule klubi-üritusele. „Jälle Savisaar reklaamib, kurat,“ nähvas Ilmar pahuralt pärast tutvumisringi. „Vist jah,“ tuli mul nõustuda. „Kas sa valima lähed?“ jätkas mees poliitikalainel. Vastasin, et ma ei tea veel, sest ma ei ole ühegi erakonna nimekirja ega lubadustega piisavalt hästi kursis et otsustada.

„Alati saab veel rohkem perse minna!“

„Kindlasti mine! Peab minema!“ pörutas Ilmar. „Peasi, et Savisaar võimule ei saaks. Muidu müüakse meid Venemaale maha,“ seletas mees edasi. „Noh, Savisaar ma niikuinii ei oleks valinud, aga keda sina siis valid?“ uurisin, sest tundus, et Ilmaril on kõik

selge. „Mina valin ikka Ansipit. Kord peab olema. Muidu tuleb jälle mõni suvaline ja keerab kõik perse. Aga ega ma ei ütle, et sina pead Ansipit valima,“ julgustas kodanik mind ise mõtlema. „Kas kõik juba praegu ei ole siis perses?“ tundsin huvi. „On. Aga alati saab veel rohkem perse minna,“ tõdes mees, kel minust ilmselgelt kordades mahukam kogemustepagas turjal. Tõdes ja tõmbas viimase mahvi.

„Aitüha, peremees! Kuule, ma lähen nüüd sisse. Kuradi külm on,“ lausub Ilmar ja seadis sammud selle pangautomaatide ruumi poole, mis lilleputka küljes on. „Jõudu,“ soovisin. Tal läks seda vaja. Juurdlesin parasjagu selle üle, kui ebameeldiv oleks elada Balti jaamas sularahaautomaatide putkas, ning ootamatult saabuski viimane tramm. Enne kurvi nägin viivuks trammi tagumisest aknast putka juures pidurdavat politseibussi. Ilmselt tuli Ilmaril tol päeval õõseks uus ulualus otsida. Aga kord peab olema.

KISENDAV VAIKUS

Reet Kudu

Hella Hunt oli lõpuks kohal

Aga see koht oli väga kaugel ainsast paigast, kus teda oodati.

Ta ei sõitnud isegi jõuluks tagasi koju isamajja, mis tähendanuks ühtaegu kõigi mugavuste omandamist ja samas kõigi lootuste hülgamist. Ta kuulas selle asemel autode lakkamatut undamist, millega ta oli suutnud paari kuuga juba veidi harjuda.

Uksekell. Või hoopis autosignaali tüütamine? Ei, siiski kell, tungiv ja nõudlik.

Kas tõesti keegi mäletab ja tuleb?

Tulijaks oli vene kunstnik Arina, kes elas juba paar aastat Antwerpenis. Tema juubelilingituseks eestlannale oli akvarell: süngelt taeva all ahas-tav inimene.

Ahastus tungis pildist välja ja ümbristes naisi nagu nähtamatu tulekahju lämmatav suits. Leegid olid aimatavad, aga esialgu peidus paksu sumu sees.

Mõlemad vaikisid, sest mõlemad kartsid oma hirmu. Pildist õhkus ammututtav ja unustamatu ängistus. See oli hea akvarell.

Lihtne, aga mõjuv

Nii mõjuv, et Hellale meenus, kuidas Arina oli kord Riias tema juurde Tallinnasse pagunud ja sama vaiksena uktsel seisnud. Vaikselt ja kaeblemata, aga suure hirmu elava kehastusena, sest ta oli üks neid Riia kunstnikke, kes viis oma pildid Moskva äärelinna põllule avangardkunsti näitusele, mis võimude poolt ära keelati ja millest buldooseri üle sõitsid. Pärast seda heideti ta kunstnike liidust välja ja tal oli Riias võimatu elada. Siis ta õõbiski Hella Tallinna-korteri ja kolis alles mõni kuu hiljem kusagile Läti kolkasse, kus sai sugulaste abiga valvuri koha – nõukogude korra eest võidelnud läti kommunisti muuseumisse. Praegu oli samas majas muuseum teisest läti kangelasest, kes oli hukkunud kommunistidega võideldes. Aga uues muuseumis poleks Arina saanud koristaja kohtagi, kuigi ta vaimustus koos Hellaga Balti riikide vabadusest ja seisib Balti ketis.

Vaimustus haihtus

koos üha süveneva pingsa vaikusega, millega läti kolleegid venelannat tervitasid. Sõim algas veidi hiljem ja siis sõimas ta läbi täpselt sama komsomoliboss, kes oli buldooseri skandaali ajal ta peale karjunud. Ainult sõimusõnad olid vahetunud. Varem kisendas sovjetegelinski, et Arina on “avangardist” ja “koodanlik vördjas”, nüüd oli

ta “okupant” ja “venelasest vördjas”! Ilme ja toon olid aga täpselt samad nagu enne murrangut.

Nii saigi vabadusjoovastusest uus hirmupaine. Sõimule järgnes tookord siiski rahvustegelinski ettepanek. Mees olevat valmis rahvusvaheliselt tuntud kunstnikule erandi tegema, aga kinkigu Arina talle paar maali, parem mõned, no vähemalt kümme tükki! Ehk andvat siis midagi korraldada, Läti kodakondsuse saamist lihtsustada, sest venelanna pildid maksvat välismaal millegipärast roppu raha!

“Millegipärast!” Selles sõnas oli ühtaegu põlgust ja kasuahnust. Arina ei vastanud, vaid pahvatas naerma täpselt samuti nagu siis, kui komsomolitegelinski oli aastaid tagasi ta pilte võrrelnud Picasso rämpsuga, mida nõukogude inimesel vaja polevat.

Endised sovjet- ja praegused rahvusjuhid ei vihanud aga midagi nii väga kui väljanaermist. Arinast sai sel hetkel lõplikult „okupant“ ja kodakondsuseta isik nagu peaaegu ühest kolmandikust Läti Vabariigi elanikkonnast. Kunstnik tõsteti järjekordselt korterist välja. Nüüd tohtis ta vähemalt välismaale põgeneda, sest ta sünnimaa piirid polnud enam suletud. See oli Arina jaoks vabaduse ainus eelis. Ei Balti kett ega ustavus Läti Vabariigile ei toonud Arinale loodetud vabadust, vaid uue ja täiesti ootamatu sõimunime “okupant”, kuigi ta vanemad olid olnud Stalini ajal küüditatud, ta ise Riias sündinud ja Läti sovjetid teda pidevalt taga kiusanud.

“Hella, miks sa mind nii hirmunult vaatad?”

“Ise sa mulle selle hirmupildi tõid!”

“Ma võin oma kingituse tagasi võtta, kui ei meeldi!”

“Väga meeldib, aga selles on tõesti... liiga palju hirmu! Mida sul Antwerpenis veel karta on?” ründas Hella otsustavalt nende ühist ängistust.

“Pole karta?” ärritus Arina. “Ma käisin Riias, kallil sünnimaal ja seal...”

Äkki venelanna nuuksatas ja hakkas taskurätti otsima.

“Sa elad ju ammu Belgias!” ehmus Hella veel rohkem. Ta ei tahtnud vähemalt juubelipäeva Arina tavapärase nutu ja ahastusega alustada. “Mis neist enam karta? No kingi sellele läti komsomolitegelinskil, kes nüüd on Läti Vabariigi marurahvuslik tegelinski, paar oma pilti ja lepi ära...”

“Mitte iialgi! Enne ma poon ennast üles!” muutus Arina nuuksatus äkki sõjakaks rünnakuks. “Ma oleksin ehk kin-

kinudki ja ta buldooseriage se julmuse unustanud, aga seda, et ta pettis ka meie kõigi vabadusunistusi oma uute alustustega, seda ei andesta ma eales! Sul on hea rääkida, sest sina oled kodumaal puhtavereline eestlanna. Kõik õigused ja eelised... Ma tahaksin ka Riias elada, seal on mu kodu, lapseõlv, mu mälestused, mupinnas, millest maalimiseks jõudu ammutada. Seal maaliksin ma teisi... Mu abikaasale meeldis Riia, ta oleks valmis sinna kolima, aga ma ei hakka tegema mingit lojaalsustesti endisele sovjet-tegelinskil, kes nüüd pidavat läti rahvast esindama. Alaturust esindab ta ja halastamatut kasuahnust, ainult seda! Kommunism on kogu maailmas hukka mõistetud. Ja ometi vaatab Euroopa pealt, kuidas ausad inimesed peavad endistele *nomenklatuura*-kommunistidele lojaalsusteste tegema! Küllalt, aitab, mina Lätisse enam ei lähe! Kui viimati Riias käisin ja telefoniga vene keeles rääkisin, hakkas üks mees mind ähvardama ja okupandiks sõimama. Kõik vaikisid, mitte keegi ei tulnud mind kaitsma. See oli kohutav vaikus...”

“Siis pole ime, et su pildid hirmu peale ajavad,” ohkas Hella. “Aga praegu on veel lootust. Kui nad enam ei vaiki ja sulle kõik koos trammis kallale tulevad, siis on lõpp... kõigil unistustel!”

“Hea, et ainult mu pildid hirmutavad!” pahvatas Arina. “Ma ei käi vähemalt kaupmehi hirmutamast ja juveelikauplusi röövimast. Euroopa Liidul oleks märksa kergem hingata, kui nad lõpetaksid rahvusliku ebaõigluse kaudse toetamise. Lastagu inimesi rahus kodumaal elada, ja sundpõgenikke oleks kohe palju vähem! Aga ma olen kuulnud, et mõned arstid ei aita enam Lätis venelasi, hoolimata arstivandest; ei aita ja kõik! Ka mind mõnitati haiglas pidevalt...”

“Ja mis sul siin Belgias viga on? Oled tuntud ja tunnustatud,” pomises Hella rahustavalt.

“Mis viga? Mul on koduigatus? Oled sellest midagi kuulnud? Ma tahan koju,” nuuksatas Arina äkki päris lapselikult. “Ja Belgias pole mul mingit kodakondsust... Hõljun juba kakskümmend aastat maa ja taeva vahel nagu sajad tuhandet Balti riikide venelased. Mu mees on hollandlane, kes töötab Euroopa Parlamendis. Hollandi kodakondsust ei anta niisuguse isiku abikaasale, kes elab ise hoopis Belgias. Ja nii olen ma talle beebi sünnitanud peaaegu nagu neitsi Maarja pühast vaimust või püha vaimuna, keda maakeral pole

võimalik tavalise riigikodanikuna registreerida. On ju põhjust hirmu tunda!”

“Püha vaim vaevalt hirmu tundis?” vaidles Hella ettevaatlikult vastu. “Aga sa tead väga hästi, et minu suured rahvuslikud eelised on olematuks teinud lihtne tõsiasi, et ma sulle ja teistele sinusugustele kaasa tunnen, teid aidata püüan... Minu olukord on tuhat korda hullem, sest hakkas vastu oma rahvale... Sugulastele, sõpradele ja kogu...!”

“Hullem? Ise sa oled sa selle hulluks ajanud! Aga minult võeti kõik õigused ära.”

“Ma ju püüan sind kaitsta. Selleks ma kükitan siin Belgias. Paljudel eestlastel on Eestis vene sõpru, nad lihtsalt ei oska ega suuda neid kaitsta, neil on samuti hirm... Marurahvuslasi on vaid käputäis, aga nende hääl kõlab, sest ülejäänud vaikivad.”

“Sul oleks endal kaitset vaja,” turtsatas Arina põlglikult, aga lõpetas nutmise. “Kükitad siin tõesti üpris kohkunud moega.”

“Ma pole hirmunud,” tõrjus eestlanna ebakindlalt. “Pole mingi häbiasi oma hirmu tunnistada, Hella! Küllap tundis hirmu isegi Kristus, kui ta ristile viidi. Küsimus on selles, kui võrd oli Kristuse hirm tõeliselt inimlik? Või oli see talle vaid jumalik teater? Nagu on rahvuslus meie kallitele kodumaalastele, olgu lätlastele või eestlastele. Leedus saadi ju ilma selleta hakkama ja anti kõigile kodakondsus. Tänu sellele ootavad soome mehepurakaid Riias ja Tallinnas need noored venelannad, kelle vanemad kõigi inimõigusteta jäetud. Leedus mitte. Üks Soome ajakirjanik ei suutnud neid kahte asja kuidagi ühen-

dada, nagu ka Euroopa ei suuda ühendada meie kohaliku sutenöörlust ja kommunistlike kuritegusid...”

“Mõni kena kommunist oli ju ikka ka, minu onu näiteks uskus...”

“Muidugi on, neid on palju, aga kes kommunismi siiralt uskusid, on nüüd häbelikult vait ja nurgas. Ma räägin parteisekretäridest ja keskkomiteede tegelinskitest. Enne murrangut olid neil pühad etteasted kõigi maade proletaarlaste ühinemisest, kuigi proletariaadil polnud mingeid õigusi peale õiguse näljakopikate eest vabrikutes tööd rabada ja sunnimaistena impeeriumis kinni istuda. Nüüd on neil samadel sovjetsekretäridel loosungid kõigi maade eestlaste ühinemisest, aga rahvas kogub endiselt näljasete...”

Sovjetnomenklatuura ei mõelnudki rahvuskaaslastega ühineda, lihtsalt hangeldas riigimaad ja -varad endale, et ei peaks enam Moskva piirakut jagama. Rahva osaks jäi sandipension, töötus, kodakondsus ja sovjethärrade kuulekas ülistamine nagu nõukaajalgi... Alandamist ja hirmu ikka kõigile kuhjaga!”

“No joo me siis meie uue hirmu terviseks!” valas Hella klaasid täis.

Jah, „tänu“ sellele hirmule

kükitaski Hella nüüd Antwerpeni kiirtee ääres. Ometi ei hirmutanud teda praegusel rekordiliselt külmal Belgia talvel mitte tuul ja pakane, isegi mitte dušipuuus ja müra, vaid lootusetus, sest idabloki lagunemine algas küll inimarmastuse ja ühinemisega, aga armastusest oli saanud seksiorjade vägistam-

mine ja ühinemisest ühine äri kõigiga, kes vähegi oma südametunnistust müüa suutsid. Ka siiraimad Euroopa inimõiguslased pidid üha rohkem heitlema rahapuuduse ja lootusetusega.

Keda valida? Mida valida?

Kuhu veel tõtata, kui kõik oli justkui idablokil nüüd käes – vabadus, õiglus ja inimlikkus, aga ometi kippus olulisim sõrmede vahelt pudenema, jättes alles vaid korduvad sõnakõksud „vabadus“, „õiglus“, „inimlikkus“, kusjuures enesekindlad eesti ja läti poliitikud, need endised Nõukogude impeeriumi helitunud tippkollaborandid, oli muutunud Euroopa Parlamendis töötatud aastatega juba märksa jõukamaks neist Euroopa heategijatest, kes aitasid ka siis, kui aitamine oli juba peaaegu võimatuks muutunud.

Küllap parandatakse Hellal varsti ka dušš ära ja siis saab ta lõpuks ometi pea ära pesta ja Euroopa Parlamendi sõita, et püüda kõiki veenda, kui võrd Euroopa on ummikteel võideldes idablokist põgenemise teel, kui peaks võitlema hoopis kuritegelike endiste sovjetkollaborantidega, põgenema sundijatega, sest keegi ei taha tegelikult kodumaal vabatahtlikult lahkuda, ei eestlased ega venelased. See on alati väga valus, kurb ja traagiline.

Tänu armastusele Eestimaa vastu uskus Hella ikkagi visalt seda, mille üle Arina oli nii laginal naernud. Et kord võidab Eestis armastus, mitte enam vale ja kasuahnus, sest armastus tegi küll pimedaks, aga samas ka kuidagi selgelt nägijaks.

ANTS VIIDALEPP VABADUSE GALERIIS

Näitus kestab kuni 22. veebruarini

Maalikunstnik Ants Viidalepp on sündinud 6. jaanuaril 1921. Näitusega tähistatakse vanameistri juubelit – 90. sünnipäeva. Pildivalik keskendub tagasivaatele kunstniku loomingu erinevatesse kümnenditesse. Eksponeeritud on maale ka Eesti Kunstimuseumi varamust. Toetajad: Kultuurkapital, Eesti Kunstnike Liit, Eesti Kunstiakadeemia

Saunas, 1966, Ants Viidalepp

